UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs In Primam Infortiati Partem

Bartolus

Lvgdvni, 1567

Alimentis & cibarijs legatis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96147

Visual Library

1 ☞Alienare videtur qui pro tanta pecunia pignorat, ꝙ non eſt veriſimile luiturum.

§.Suppellectili.

Hic eſt bonus caſus. Ro. ꝙ quando res eſt pignorata pro
* tāto pretio, ꝙ debitor non vult eam habere, preſumitur* creditoris.l.antepenul.in prin.ſ.de leg.iij.Et per hoc dicimus;prohibitus eſt aliquis alienare quibuſdam perſonis: ſi non alienat,
1 †ſed pignorat pro tanta pecunia, ꝙ non eſt veriſimile ipſum lui
a turum,videtur alienare^a. De hoc eſt in vſib.feud.in c.j.§.aut ſi libellario,quib.mod.feu.amit.

ADDITIONES.

* CLAV.DE SEISS. ¶Preſumitur.Uide Alex.poſt Jac.ꝛ Jnno.in l.j.§.per ſeruū.j.de acqr.poſſ.ꝛ intellige ꝙ preſumitur ex tali obligatione qđ debitor non vult amplius habere. Poſſet tn̄ eſſe obligata etiam pro tanto quantum valet, ꝛ non caderet iſta preſumptio.vt puta ſi fuiſſet maiorum ſuorum:vt no.Alexā.in l.iij.in fin.C de legat.

a ALEX.¶Uidetur alienare. Not.caſum ꝙ qui pignorat, videtur alienare ꝛ vide caſum proprie in l.qui habebat.de leg.iij.

LEX XII.

Quemadmodum.

De hoc in l. vrbana familia.de ver.ſig. ꝛ ſ.de leg.iij.l.ſeruis vrbanis.

LEX XIIII.

1 ☞Maſſaritie non debent publicari, cum publicatur domus.

a
1

Fundo.

Uidiſtis ſ.de fun.inſt.l.ij.§.dotes No.^a †ꝙ ſi debet publicari domus, non tamen debent publicari maſſaritie.

ADDITIO.

a POMA. ¶Not.Uide quid inferat Old.conſi.cxxj.

LIBER XXXIIII.

TITVLVS I.

De alimen.& ciba.lega.

¶Dictum eſt

ſ.de leg. in genere. Item in ſpecie a titu.de ann.leg.vſqꝫ huc. Sed qꝛ circa legata alimentorum occurrunt dubia,ideo ponitur titu.

LEX I.

1 ☞Aqua venalis debetur ei,cui alimenta ſunt relicta.
2 Alimenta ſi ſunt relicta,in his que menſtruatim preſtari debēt, ꝛ ſi preſtarentur,corrumperentur,eſtimatio debetur:ſecus ſi non corrumperentur,quia debetur ipſa ſpecies.
3 Alimenta preterita,ꝛ alimenta futura qualiter petantur.
4 Alimentis legatis,debetur pretium portature aque, ſi legatum eſt factum nobili,ſecus ſi non nobili.
Alimenta ſi ſunt preſtanda in pecunia, heres portat ad domum legatarij: ſi vero preſtantur in alia re, in cuius portione debetur expenſa tunc in domo heredis preſtantur.
5 Gabellam ſoluit heres preſtare debens alimenta, ſi pro his rebus,quas heres neceſſe preſtare debet ſoluitur: ſecus ſi perſone imponatur.

a

Si alimenta.

Legato †alimentorum ce
1 dit aqua que eſt venalis, h.d.Querit gl.vbi ſunt regiones, vbi aqua venundari ſolet.Dic vt in gl.¶†Quero,vtrum debeatur aqua,vel eſtimatio eius, ꝛ idem quero in omnibus alimentis:Et videtur ꝙ eſtimatio, l. Mela.§.quidam.j.eod.In contrarium,ꝙ debeatur ſpecies, niſi pecunia ſpecialiter ſit legata,l.cum hi.§.ſi cui.ſ.de tranſact.ꝛ videtur tex. C. de ero.mil.ann,l.j.lib.xij.ꝛ l.nulli.eo.tit.Reſpon.vos ſcitis,ꝙ alimenta debent preſtari menſtrua,l.ſi.ſ.de lib.agno. ꝛ j.eo.l.pecunie,in ſi.ꝛ ibi dicam. Modo ad propoſitum quedam ſunt, que ſi pro toto menſe preſtarētur,corrūperentur vt aqua,carnes,ꝛ ſimilia,in iſtis debetur eſtimatio,nō ſpecies.d.l. Mela.§.quidam.j.e. Quedam ſunt que ſi ſoluerentur pro toto menſe , non corrumperentur,vt frumentum,ꝛ tunc non debetur eſtimatio,ſed ipſa ſpecies,l.cum hi.§.ſi cui.ſ.de tranſac. ſed debet ſolui pro toto menſe d.l.nulli,ꝛ ex hoc habes quid petere debeas quando petis alimēta futura.quid autem quādo petis preterita? dicam in l.libertis
3 quos.§.j.j.eo. ¶†Quero,video ꝙ debetur eſtimatio aque:quid de pretio portature, an veniat in legato alimentorum. ꝛ an idem de pretio hauſtus? Reſpon.inſpicienda eſt conditio perſonarum quibus legatur.Nam ſi legatur nobili perſone,venit: ſed ſi legatur vni famule que ipſamet poteſt portare,tunc non debetur pretium portature,l.penul.§.fin.j.de cond.ꝛ demon.ꝛ l. Meuia.§.ſi.

4 ſ.de annu.leg.¶Quero,†vbi debēt preſtari alimēta? Iſta queſtio poteſt intelligi duobus modis. Primo, an debeant preſ... in loco vbi eſt heres,an vbi eſt legatarius? de quo eſt gl.in l.cum hi.§.in cauſa.ſ.de tranſact.vbi dicit.ꝙ debent preſtari vbi heres habet domiciliū,niſi aliud appareat ex voluntate teſtatoris.... quo l.ſed ꝛ ſi ſuſceperit.§.j.ſ.de iudic.ꝛ j.eod.l.iij.ꝛ l.Titia Se... in princip.ſ.de lega.j.facit l.cum res.§.j.ſ.de leg.j.ꝛ l.quod leg...
a tur.cū ſua glo.de iudic.Secūdo poteſt intelligi,^a an heres debeat portare ad domū legatarij:vel legatarius debeat ire ad domū heredis? Reſpōd.Quandoqꝫ pro alimentis preſtatur pecunia,... aliud quid in quo in portione nulla eſt expenſa,ꝛ tūc heres portabit ad domum legatarij,l.item illa.ſ.de conſti.pecu. Quedam ſunt,in quorum portatione venit ſumptus,vt frumentum,ꝛ ſimilia,ꝛ iſta debet heres dare in domo ſua , ꝛ legatarius poſtea portabit l.prouincialium.in ſi.de ero.mi.anno.C. lib.xij.ꝛ l.j.§.po... de peri.ꝛ commo.rei ven.vbi emptor debet portare.ꝛ ſ.de vi... ꝛ ole.leg.l.ſi heres damnatus.ꝛ de quolibet ibi dixi.¶†Quero
5 quid de gabella,^b an debet ſoluere heres? Reſpon.quedam
b gabelle que imponuntur pro rebus, quas heres habet ne... preſtare,ꝛ tunc heres debet ſoluere gabellam.l.cum in plures... penul. ſ. loca. ꝛ ibi eſt text. Quedam gabelle imponuntur perſone , non contemplatione rei:ꝛ tunc cum gabella non fit... que pertinent ad alimenta,non debet heres preſtare.vt ... gatis,ꝛ ibi dicam.quod not.ꝛ l.verbo victus.j.de verb.ſig.

ADDITIONES.

a ALEX.¶Poteſt intelligi. Adde Bal. ꝛ mod.in l.cum fu... ſi.de verb.obl. In contrarium placet opi.Bar.niſi alias legatum redderetur inutile,per d.l.ſed ꝛ ſi ſuſceperit.§.j.cum ſeq.... ꝛ ſic remanet quod erit differentia inter legata alimentorum ... lia legata,vide Bart.in d.l.item illa.in ſi.princ.ꝛ hic adde ... in c.indicante.de teſta.per Ange. in l.cum hi.§. vlti.de tranſact.

b ALEX. ¶Quid de gabella. An heres preſtet gabellam.ꝛ faciunt no.per Bald.in l.acceptam.in xv. queſtio.C.de vſu.ꝛ adde Jnno.in c.indicante.

LEX II.

1 ☞Uerba preteriti,vel preſentis temporis, in his que ex mera voluntate teſtantis dependent.trahuntur ad futura.
2 Serui legati,vt manumittantur, veniūt appellatione libertorū.
3 Alimentorum preſtatio continet duas obligationes, vnam perſonalem que non tranſit ad ſingulares ſucceſſores, aliam hypothecariam que ad quemcunqꝫ tranſit.
4 Uerbum deuolui,an ſit directum,vel obliquum.

Si quis.

Appellatione libertorum ſuorum continentur ſerui legati, vt manumittan
a tur.Item bona tranſeunt ad quemlibet cum onere alimentorum,h.d.¶Opp.extra gl.dicit hic: appellatione libertorum ſuorum,continentur ſerui legati vt manumit
1 tantur.Contra de l.ſi ita.j.tit.j.Sol.†verba que ſunt preteriti,vel preſentis temporis,referūtur ad future,in his que mera voluntate teſtantis dependent,l.talis ſcriptura.in ſi.de leg. j.ꝛ ibi dixi. Cum ergo relinquere libertatem directo, ...
2 commiſſum ſit in poteſtate teſtantis:ergo,ꝛc Uel aliter dico, ꝙ hoc pronomen, ſuus. verificatur in eo qui eſt poſtea libertus, ... tempore teſtamenti erat ſeruus:quia tunc ſeruus erat, licet non libertus,hoc probatur in tex.l.talem.§.ſi.ſ.de he.inſti.¶Secundo opp.ꝛ nunc intro gl.ꝛ videtur ꝙ ſerui poſtea manumiſſi non veniant,vt ſ.de leg.iij.l.pater §.duobus.Sol.gl.que incipit,iſti liberti,ꝛc. Hoc verum eſt in his qui ſunt poſtea manumiſſi ex voluntate teſtatoris:alias ſecus,vt dicitur hic,licet bona ſint ad fiſcum deuoluta,tamen debentur alimenta.¶Opp.de l.ſi.§.fin.ſ. de contrahen.emp. Sol.glo.hic loquitur in ſucceſſore vniuerſali, ibi in ſingulari,ita dicit gl.Uel aliter poteſt dici,vt no.in l.hac...
3 nus.ſ.de vſufr.ꝛ l.Lucius.j.eod. Sed aduerte,†qꝛ in alimentis ſunt due obligationes,vna perſonalis,ꝛ illa non tranſit cōtra ſingulares ſucceſſores,d.l.ſi.§.ſi. de contrahen.empt. ꝛ ita loquitur prima ſo. alia eſt obligatio realis , ꝛ hypothecaria, ꝛ illa tranſit contra quencunqꝫ ſucceſſorem,vt no.in l.Lucius.j.eo.ꝛ l.Lai... de an.le. ꝛ d. l. ſi.de contrahen.empt. ꝛ ita loquitur ſecunda ſo...
4 ¶†Quero,vtrum,verbum deuolui,ſit obliquum vel directū vel commune? ꝙ ſit directum probatur in l.ſi infanti. C.de iure de... ibi,deuoluta,ꝛc,ꝛ in l.de emancipatis.C.de leg.here. In contrarium ꝙ ſit commune, probatur: qꝛ ſi teſtator dicit, ſi talis heres meus moriatur , bona mea deuoluantur in talem: tunc videtur per regulam , ꝙ illud verbum ꝙ eſt aptum eſſe directum ꝛ obliquum,eſt commune , vt dicit gl.in verb.fideic.in l. precibus.C.de impu.ꝛ aliis ſubſt.ꝛ text.in l.iam hoc iure. ſ.de vul.ꝛ pu.ſubſt.ꝛ expreſſius Inſti.de pu.ſubſti.§.ſi.ſed iſtud verbum eſt huiuſmodi,ergo,ꝛc.vt hic patet in gloſ.que nō curat,vtrum fiſcus ſit ſucceſſor ſingularis,vel vniuerſalis,tene menti.

ADDI...

ADDITIO.

ALEX. ¶ Onere alimentoꝛum. Et vide Bart. in conſi. incip. qui
dam ſibi filios, ꝛ per Imo. ꝛ Pau. de Caſt. in l. nihil. de leg. j.

LEX III.

☞ Diuiſio teſtatoꝛis, ꝛ iudicis equiparantur.
Hec lex in caſibus in quibus vſure permittuntur non coꝛrigit.
Executoꝛ datiuus tenetur ſatiſdare, ꝛ quibus caſibus teneatur
teſtamentarius.
Alimenta non preſtantur vbi eſt alimentarius.
Legatum non remanet apud nudum executoꝛem, ſiue deficiat
de iure ſiue de facto.
Alimenta petuntur officio iudicis, ꝛ competit debentibus reci-
pere alimenta. nu. 8.
Officium iudicis oꝛitur, quando verba diriguntur ad Iudicem,
ꝛ condictio ex lege, quando ad iudicem non diriguntur.
Heredes eoꝝ, qui recipere debent alimenta, illa petere poſſunt.
Unus ex pluribus recipere debentibus alimenta, poteſt petere
ſi vult, ꝛ alius non.
Officium iudicis pꝛo alimentis poteſt ſimpliciter imploꝛari, ꝛ
etiam alternatiue.
Iudex poteſt pꝛouidere vt alimenta preſtentur per tempoꝛa.
Iudex laicus pꝛo alimentis laico relictis cognoſcit, pꝛo alimen-
tis pauperibus relictis, eccleſiaſticus ꝛ laicus.
Clericus ꝛ laicus ſi pꝛo vno facto conueniuntur, eccleſiaſticus, ꝛ
ſecularis ſimul cognoſcunt.
Alimenta ſi pluribus a pluribus debentur, diuiſio non poteſt
fieri niſi iudicis authoꝛitate.
Statutũ, ꝙ in cauſis damnoꝛum datoꝛum ſufficiat pꝛobatio per
iuramentum, extenditur ad incidentia.
Pꝛocuratoꝛ ſatis eſt ꝙ citetur, vt perueniri poſſit ad pꝛimum
decretum.
Uniuerſitas poteſt collectam imponere pꝛo debito.
Item cogitur creare ſyndicum.

SOlent. [a] Si pluribus a pluribus inſtitutis
alimenta debentur, fiet diuiſio pꝛeſta
tionis: vel vnus qui pꝛeſtet, eligitur. Itẽ executoꝛ da-
tiuus [b] cogitur ſatiſdare. Hoc dicit lex mirabilis ꝛ ſin
gularis, licet ꝛ alibi de hoc fiat mentio, ꝛ diuidit in tres partes.
Pꝛimo, ponit duo dicta. Secundo, pꝛobat illa per vnum reſcri-
ptum. Tertio, pꝛobat per aliud reſcriptum. Secunda ibi, exem-
plum. Tertia ibi, diuus. Aduertatis no. † ꝙ diuiſio teſtatoꝛis ꝛ
iudicis equiparantur: concoꝛdat l. iij. ſ. de admi. tu. ꝛ l. ſeruus hac
lege. j. de manu. ꝛ ſ. de pig. ac. l. non eſt. Secundo no. ꝙ vbi nemo
executoꝛ datur a teſtatoꝛe, iudex poteſt ipſum dare. Tertio nota
ꝙ executoꝛ debet ſatiſdare. ¶ Opp. ꝛ videtur, ꝙ libertus non ve
niat in diuiſionem: vnde obſtat. l. Carmelia Pia. infra de iure pa-
tronatus. ꝛ l. quedam. ſupꝛa. fami. ercif. gl. dicit non venit in diui-
ſionem iuriſpatronatus, vel libertoꝛum, vt legibus cõtrarijs: ſed
pꝛeſtatio alimentoꝛum ſic, vt hic. ¶ Item oppo. extra gl. hic dici-
tur, ꝙ debet dari pecunia, ex cuius vſuris liberti alantur. Cõtra,
vſure ſunt pꝛohibite, l. cunctos. C. de ſum. trini. ꝛ auth. ad hec. C.
2 de vſuris. ideo nullum videtur conſilium huius legis. Solu. † fa-
teoꝛ, ꝙ quo ad vſuras iſta lex coꝛrigitur: ſed eatenus, quatenus
vſure permittuntur, remanet incoꝛrecta. Nam poteſt heres pecu
niam mercatoꝛibus dare, vt cum ea lucrentur, ꝛ cum eo lucro li-
berti alantur: vel iudex poteſt aſſignare podere, vt ex eius fructi-
bus alantur licite, c. per veſtras. extra de dona. inter vir. ꝛ vxo.
3 ¶ Opp. hic dicitur, † ꝙ executoꝛ debet ſatiſdare. Contra de l. di-
uus. j. ſi cui plus quam per l. falci. Gl. ſoluit in contrario. Tu dic
ſic, quidam ſunt executoꝛes legitimi, ꝛ iſti non debent ſatiſdare,
vt epiſcopi, l. nulli. C. de epiſco. ꝛ cleri. quidam ſunt datiui ꝛ illi ſa-
tiſdant, vt hic, quidam ſunt executoꝛes teſtamentarij, ꝛ iſti non ſa
tiſdant, d. l. diuus. Fallit in caſibus. Pꝛimo, ſi executoꝛ cepit eſſe
non ſoluendo, l. liberto. §. Largius. ſ. de annu. legatis. Item fallit
ſi a teſtatoꝛe aliquod commodum ſentit, l. ſi a pluribus. ſ. de leg. j.
l. pecunie. in ſecundo caſu. j. eod. Nam ibi ſentit commodum a de-
functo: qꝛ eſt heres pꝛo parte, ꝛ ibi per Dy. in d. l. ſi a pluribus.
ſ. de lega. j. ꝛ l. quidam. §. penulti. eod. titu. ¶ Item oppo. dicitur
hic, quod cauet de reddendo poꝛtionem decedentium, ꝛ depoꝛ-
tatoꝛum: ꝛ ſic innuit ꝙ per depoꝛtationem perdantur alimenta.
Unde obſtat l. is cui. j. eod. ꝛ l. eas. ꝛ l. legatum. ſ. de capi. di. Sol.
glo. Hic non dicitur, quod legata deſinant deberi: ſed dicit, quod
per depoꝛtationem deſinant poſſe pꝛeſtari: ita dicit glo. que inci-
4 pit, vt per depoꝛtationem, ꝛc. Ex qua ſol. † habes, quod alimenta
non debent pꝛeſtari vbi eſt alimentarius. † Item not. ex iſta gloſſ.
quod ſiue legatũ deficiat de iure, ſiue de facto non remanet apud
nudum executoꝛem: quod tene menti. Secundo modo ſoluit gloſ.
in verb. defierit. quod hic fuerunt alimenta relicta ſub conditio-
ne, dum erit in ciuitate: modo deſinit eſſe in ciuitate, non curo. Di
citur hic in fi. ꝙ onus ceteroꝛum, qui non ſunt ſoluendo, non per-
tineat ad alios. Contra, nam bona defuncti ſunt tacite obligata
pꝛo alimentis, vt j. eod. l. Lucius. ꝛ dixi ſ. eo. l. j. ergo heredes in-
cipient teneri per hypothecariam pꝛo legatis. Reſpondeo, hypo
thecaria pꝛo legatis non concernit bona heredis, niſi quatenus
eſſet actio perſonalis, l. j. in fin. C. communia de leg. ꝛ ſic vnus pꝛo
c alio non tenetur. ¶ Quero dicitur [c] hic, quod iudices ſolent hoc
6 facere: † quo iure hoc petatur a iudice. Reſpondeo, quod iudicis
officio petitur, quia vbicunqꝫ verba legis diriguntur ad iudicẽ,
competit officium iudcis, l. ꝙ ſi minoꝛ. in fi. ſ. de minoꝛ. coniuncta
l. j. eod. tit. Sed hec verba dirigũtur ad iudicẽ, vt hic, ibi, ſolẽt ꝛc.
ꝛ ibi, puto, ꝛc. ideo imploꝛatur officium iudicis. non condictio ex
7 lege. Hoc not. † pꝛopter ſtatutũ ꝙ dicit, Poteſtas ꝛ capitaneus
ſic faciant, ꝛc. Nam ex iſto ſtatuto oꝛitur officium iudicis. Si ve
ro verba non referuntur ad iudicem, tunc oꝛitur condictio ex le-
ge, l. j. ſ. de cond. ex lege. ¶ Quero, cui competit iſtud officium iu
8 dicis? † Reſpondeo, competit libertis, ſeu his qui debent recipe-
re alimẽta. Quod libertis competat, patet ex iſto text. quod alijs
competat, patet ex hoc dum dicitur hic, quod iſta lex eſt facta ad
exemplum, vt in pꝛima conſtitutione Codic. in fin. ꝛ l. iura non in
ſingulas. ſ. de legib. ꝛ competit contra heredes, ꝛ contra omnes,
qui alimenta debent, vt hic in fin. pꝛout loquitur de fiſco. ¶ Sed
9 quero, † ſi liberti petunt, an ipſi heredes poſſint petere. Puto ꝙ
ſic. Licet enim diſpoſitio directo fiat ad commodum alterius, ta
men alius poteſt agere, ad quem pertinet per conſequentiam, l.
ſeruo legato. §. ij. ſ. de leg. j. ꝛ l. fideicommiſſa. §. interdum. ſ. de le.
iij. ꝛ j. ti. ij. l. ſi quis reum. in pꝛincip. ꝛ ita erit hic, cum ad commo-
10 dum heredum conſequenter reſpiciat. ¶ † Quero, quid ſi vnus
ex libertis vult hoc petere, alius non. Reſpõ. poteſt, nec alijs pꝛe
iudicabit, l. ij. §. dubitandũ. fami. ercif. ꝛ l. coheredibus. C. fa. ercif.
11 ¶ Quero, † iſtud officium ad quid competat? Reſpond. iſtud of
ficium poteſt imploꝛari ſimpliciter, petendo vnum ex his, que po
nuntur in hac lege, petendo alternatiue iſtud aut illud. Pꝛoba-
12 tur hoc ex reſponſis poſitis in hac lege ꝛ ex pꝛin. ¶ † Quero an
iudex poteſt alio modo pꝛouidere, ſcilicet faciẽdo diuiſionem per
tempoꝛa? Rñ. ſic, per verba ſecundi reſponſi huius l. que genera-
lia ſunt: ergo poteſt diuidere per tempoꝛa, ſ. cum conſtet. de aqua
13 quo. ꝛ eſti. Pꝛo hoc l. item Labeo. §. j. ſ. fa. erc. † ¶ Quero, coꝛam
d quibus iudicibus hoc petatur? Reſpõ. ſi quidem [d] alimenta ſunt
relicta non ob piam cauſam, vt vxoꝛi ſue, ꝛ non pauperi, ꝛ tunc iu
dices ſeculares habent facere hoc, vt hic, ꝛ in Specu. de inſtru.
edi. §. nunc vero aliqua. ver. ſed nunquid iudex. Si vero alimenta
ſunt relicta pauperibus, tunc non ſolum iudex laicus, ſed epiſco
e pus [e] poteſt cognoſcere, capitu. ſignificantibus. extra de offic. de-
le. ꝛ ſic iudex laicus exequitur relicta ad pias cauſas, vt hic, ꝛ l.
liberto. §. largius. de ann. le. Facit l. hereditas. §. fi. de peti. her.
14 ¶ † Quero, quid ſi heredes ſunt diuerſi foꝛi, quia vnus eſt cleri-
cus, alter laicus? Quia iſta diuiſio non poteſt fieri niſi conuoca-
tis omnibus heredibus, vt hic, aut ergo vocabis heredes coꝛam
iudice laico, ꝛ clericus dicet non debeo venire ꝛ econuerſo. Idem
f in laico coꝛam epõ. [f] Si dices, deleget iudex ſecularis epiſcopo, vel
econuerſo: non poteſt qꝛ miſti imperij eſt iſta cauſa, ergo, ꝛc. l. j. ſ.
de offi. eius cui man. eſt iuriſdictio. Sed ſi dices, quilibet per ſe
cognoſcat: non poteſt fieri, ne cauſe continentia diuidatur, l. pꝛi-
ma. ꝛ ij. ſ. de quibus rebus ad eundẽ iudic. ea. Rñ. ſi eſſet relictuꝫ
ad pias cauſas, non eſt dubium, ꝙ tam ipſius laici quam clerici
tunc epiſcopus eſt iudex. Sed ponẽdo caſum dubium, puto ꝙ ſi-
mul ambo cognoſcant, ſicut alias faciunt, auth. ſi vero cõtigerit.
C. de iudi. Uel iudex ſecularis coꝛam iudice epiſcopo coget laicũ
g ire, ꝛ eius iuriſdictionem pꝛorogare [g] arg. l. j. ſ. de quib. reb. ad eũ
15 dem iudi. eatur. ¶ † Item quero, an iſtam diuiſionem poſſint fa-
cere coheredes ſine iudicis authoꝛitate. Reſpõdeo, non quia eſt
cauſa alimentoꝛum: ergo de ea non poteſt paciſci ſine iudice. l. cũ
hi. in pꝛin. ꝛ §. ſi cui non numus, vbi eſt expꝛeſſum ſ. de tranſact.
Sed dices tu, iſta non videtur cauſa alimentoꝛum, qꝛ nõ paciſci-
tur vtrum alimenta debeantur, vel non: ſed de pꝛeſtatione. Ueri-
h eas eſt [h] ꝙ verba d. l. cum hi. dicũt, alimentoꝛũ, ꝛc. vnde quicquid
de alimentis tangit, cauſa alimentoꝛum dicitur, vt ibi pꝛobatur
in pluribus §§. ꝛ ſic cauſa alimentoꝛũ eſt pꝛiuilegiata in dilatio-
ne, vt l. ij. j. de re iudi. ꝛ in appellatione, l. fi. j. de appel. recip. Item
in ferijs, l. ij. ſ. de ferijs. Unde dico, ꝙ omnes iſte cauſe habent
iſtud pꝛiuilegium: qꝛ ſunt cauſe alimentoꝛum. Ex hoc aduerte, in
16 diſpoſitionibus ſtatutoꝛum, dicit ſtatutũ, † in cauſis damnoꝛum
datoꝛum ſufficiat pꝛobatio per ſacramentum: ꝛ tunc dico quic-
i quid illam cauſam quocunqꝫ modo incidenter tangit [i] poteſt per
* iuramentum pꝛobari, * vt pꝛobatur, in d. l. cũ hi. Sed ſi ſtatutum
diceret, in cauſa dãnoꝛum datoꝛum, ſufficiat pꝛobatio damni per
iuramentum, tũc ſi incideret alia queſtio, non poſſet pꝛobari per
17 iuramentũ, l. ſi quãdo. C. vnde vi. ꝛ c. vlti. extra, ꝙ me. cau. † Ulti-
mo not. hic videtur dici, ꝙ ſufficiat ſi citetur pꝛocuratoꝛ, cõcoꝛ. l.
k meminerint. C. vnde vi. ꝛ Cy. in l. iij. [k] C. de pꝛoc. ꝛ l. j. ſ. de lib. agn.

Gloſſ.iuris canonici in c.cauſam.extra de do.⁊ contu.dicit,ꝙ tã-
tum eſt citandus pꝛincipalis,⁊ ipſo non reperto, citetur pꝛocura
toꝛ ⁊ ſecũdum hoc exponitur hic, pꝛocuratoꝛibusue,ſcilicet pꝛin
cipalibus nõ repertis.Sed puto ꝙ ad hoc vt deueniatur ad pꝛi-
mum decretum,ſufficiat citatio pꝛocuratoꝛis quo ad effectũ pꝛi-
mi decreti,non quo ad effectum ſecundi,dixi in l.hoc amplius.⁊ l.
18 ſeq.ĩ.de dã.infec. ¶†Ultimo Dy.inducit, ꝙ vniuerſitas[l] poſſit
l imponere collectam pꝛo debito,Pꝛo hoc no.in l.j.§.quibus.ſ.ꝙ
cuiuſq; vni.no.⁊ Iaco.de Are.in l.iiij.§.actoꝛ municipum.ĩ.de re
iudi.Uide Spec.in ti.de exec.ſen.§.ſequitur.verſ.quid ſi vniuerſi
tas.Qualiter autem collecta debet imponi dixi in d.§. actoꝛ mu-
nicipum. Item facit,ꝙ vniuerſitas poſſit cogi creare ſyndicum,
de quo eſt text.in l.iiij.§.creditoꝛibus.ĩ.de fideicom.lib. ⁊ Spe.in
tit.de ſen.§.nunc videndum.verſi.quid ſi vniuerſitas.

ADDITIONES.

a ¶Solent. Pꝛo concoꝛd.aduerte ꝙ heredes plures quando re-
linquuntur obligati quoꝛum vnus eſt clericus,alij vero laici,de-
bent omnes conueniri coꝛam iudice eccleſiaſtico, tanquam ma-
gis digno:quia magis dignum trahit ad ſe minus dignum.c.ꝙ in
dubijs de conſ.ecc.vel alta.per gloſſ.in c.contingit de arbi.cum ſi.
Ita voluit Bar.in l.pꝛecipimus.C.de app.§.pe.vbi Alex.eum al
legat contra tenere in hac l.ſolent.Tu dic ꝙ Bart.in d.§.pe.de-
bet intelligi ſecundum ꝙ ſe declarat in hac l.ſolent, vt loquatur
quando agitur de cauſa pia que venit tractanda coꝛam iudic.ec-
cleſiaſtico,vel aliter non diſcoꝛdat ſecũdum vl.opi.a qua videtur
recedere,quia non ſtat ſuper illa ꝙ ambo cognoſcant, licet dicat
ꝙ non debent compelli laici per iudicem laicum vt litigent coꝛaꝫ
eccleſiaſtico,⁊ ſic coget ad pꝛoꝛogandum iuriſdictionem. Licet
in hoc vlt.repꝛehendatur per Matheſi.qui ſenſit hanc cõtrarie-
tatem in ſuo not.cxliiij.inci.No.ꝙ ſi in cauſa,⁊c. Adde ad nouiſ.
l.iij.C.de iud.⁊ in l.quidam exiſtimauerunt.ff.ſi cert.pet.qui refe-
runt Bald.ibidem.

b Datiuus.Adde ꝙ Io.And.in add.ad Spe.in §.nũc vero aliqua.
in verſi.datiui.dicit ꝙ executoꝛ nõ datur a iudice, ſed ꝙ hic dicit,
eſt quedam pꝛouiſio que fit cõtra difficultatem pꝛoueniente ex
pluralitate heredum illius qui legauerat.

c AND.BAR.¶Quero dicit.Et facit gl.no.in l.ſi ſoꝛoꝛ.C.de col.

d ALEX.¶Reſpon.ſi quidem. Et iſtis adde que no.per gl. ⁊ Io.
And.in c.tua.⁊ in c.Ioannes.ad ſi.de teſta.⁊ no. Imo.poſt gl.in
l.teſtamento.la j.de condi.⁊ demon.

e ALEX. ¶Sed epiſcopus.Adde Imo.in l.illa inſtitutio.de he-
re.inſtituen.⁊ Imo.⁊ Ioan.And.in d.c. ſignificantibus.⁊ ſequi-
tur hic etiam Imo.in c.relatum.el.j.de teſt.⁊ no. Bald.in d.l.he-
reditas.§.ſi.de pet.here.

f ALEX. ¶Coꝛam epiſcop. In hac materia adde tex.no.in c.per
tuas.extra de arb.Et adde Mari.ſoci.in c.licet.char.vl.verſi. vl-
terius quero.de fo.competen.

g ALEX.¶Pꝛoꝛogare. Iſtud eſt falſum,quia nullus poteſt cogi
iuriſdictionem pꝛoꝛogare, ⁊ ſurrogare non tenetur, l. ij. in pꝛin.
de iud. ⁊ ideo teneas,quod verius dixit Bartol.in l.pꝛecipimus.
§.penultim.C.de appel.⁊ quod ibi dixi.

* CLAV.DE SEISS. ¶Uide Felyn.in c.j.de exceptio.
IO.FR.RV. ¶Adde ꝙ Bart.not.ſibi contrarius, quia in d.l.
pꝛecipimus.§.pen.dicit, ꝙ ratione clerici debet vterque con-
ueniri coꝛam iudice eccleſiaſtico.

h ALEX ¶Ueritas eſt. Et dicta per Bart. hic,ſequitur Pet.de
Anch.in cle.cauſam.de electio.in pꝛin.⁊ in clem.ſepe.de ver.ſign.

i ALEX.¶Incidẽter tãgit. Not.ꝙ illud quod ſtatuitur in cauſa
pꝛin.intelligitur ſtatutum,⁊ in incidenti.⁊ cum Bart.hic tranſit
no.Bald.in l.j.C.de reb.cred.cum limi.⁊ facit quod not.Bal.in l.
j C.de lega.Et vltra pꝛedicta adde tu Are.in c.ceterum.de iud.

* CLAVD. DE SEISS. ¶Per iuramentum pꝛobari.Uide in
ſimili quod no.Bar.in l.in queſtionibus.ĩ.ad leg.Iul.maie. ⁊ vi-
de quedam dicta in ſimili per Fel.in c.ſuper literis.de reſcr.⁊ per
Ang.in trac.maleſic.in verb.necnon ad denunciationem.

k ALEX.¶Et Cyn.in l.iij.Uide Bar.in l.quamuis.ĩ.de dam.in-
fec.⁊ Bart.in l.eum qui.C.de pꝛoc.⁊ ibi omnino vide Alex.

l ¶Uniuerſitas.Adde Alex.de Imo.in coſ.lij.i v.vol.⁊ ibi cõcoꝛ.

LEX IIII.

1 ☞Cauſa que reſpicit fauoꝛem legatarij non arctat legatum,ſe-
cus ſi non reſpiceret eius fauoꝛem.nu.4.

2 Dicere, lego pꝛedia, vt habeant alimenta, vel alimenta ex pꝛe-
dijs,relinquo alimenta, ⁊ pꝛo alimentis obligo pꝛedia, valde dif
ferunt.

3 Teſtatoꝛ relinquens fundum,vel domum vxoꝛi ad habitandum,
vel ad vſumfructum,an videatur relinquere pꝛopꝛietateꝫ, ⁊ nu.5.

4 Fundum qui dat per contractum ad vſumfructum,an videatur
dare pꝛopꝛietatem.

LIbertis. Si fundus relinquitur pluribꝰ vt alimenta percipiãt,videtur p[...]
na pꝛopꝛietas eſſe relicta, que trãſmittitur ad he[...]
1 des,⁊ etiam ad cõiunctos.h.d.Uel ſic, Cauſa†que[...]
ſpicit fauoꝛẽ legatarij,nõ arctat legatũ.h.d.⁊ diuide.Pꝛimo p[...]
nit thema,⁊ queſtiones deſcendentes ex themate.Secũdo p[...]
determinationes.Secunda ibi,Modeſtinus reſpondi.Op.⁊ [...]
detur ꝙ liberti debeant habere pꝛedia,⁊ alimẽta:quod pꝛoba[...]
per dictionem appoſitã in verbis teſtatoꝛis, que ſignificat [...]
que deberi,vt ibi dum dicit,⁊ quecunq;, vt quidam habẽt,[...]
videtur obſtare l.ea tamen ſ.de leg.iij.Dicit gl.ꝙ non fuit leg[...]
per iſta verba,ſed per verba Greca,que ſignificãt iſta verba [...]
dia dari volo,vt inde ſe alant: non autem erat in verbis G[...]
dictio,⁊ alij non habent ⁊,⁊ ſic non obſtat. ¶Opp.⁊ videtur [...]
alimenta tantum ſint relicta per iſta verba, vt ſ.eodem.l.ij.[...]
2 ĩ.eod.l.Lucius.Sol.longa†eſt differẽtia dicere, relinquo p[...]
vt habeãt alimenta:⁊ dicere,relinquo alimẽta ex pꝛedijs: ⁊[...]
quo alimẽta,⁊ pꝛo alimentis obligo pꝛedia.Pꝛimo caſu,pꝛo[...]
tas relicta videtur,vt hic.Secũdo caſu ſolum alimenta vide[...]
relicta ex fructibꝰ pꝛdioꝛũ,vt in cõtrarijs.Tertio caſu, eſt [...]
vt l.Lucius.ĩ.eo. ¶Opp.foꝛtiter.Hic dicitur, ꝙ iſta pꝛedi[...]
ſeunt ad heredes.Cõtra de l.Titia.§.ſi.ſ.de leg.ij.vbi non [...]
ſeunt ad heredes.In hoc ſunt opin.inter Iac.de Are.⁊ O[...]
cit Iac.ibi fuit plus dictũ,qꝛ fuit adiectũ verbum,vite.per[...]
3 ſignificat ꝙ in vita tantum habeat.hic ſecus.Et†per hoc [...]
teſtatoꝛ reliquit vxoꝛi domũ ad habitandũ,vel fundum ad [...]
a fructum,ꝙ plena pꝛopꝛietas videtur relicta,⁊ trãſit ad here[...]
Old.dicit contra.tam cõtra ſolutionẽ.ꝙ contra queſtionem.[...]
cit enim differentia eſt, vtrũ verba apponantur per modum [...]
iuſdam determinationis in eadem oꝛatione,vt in exemplo pꝛo[...]
ſito,relinquo fundum ad vſumfructũ,⁊ domũ ad habitandum,[...]
ſimilia:tunc non trãſit ad heredes.l. Titia.§.ſi.de leg.ij. Si ve[...]
apponãtur in alia oꝛatione per viam modi,vt relinquo fundum,
vt habeat alimenta:tũc,quia modus reſpicit fauoꝛeꝫ legatarij,[...]
non coarctat legatũ. vt hac l. Ita dicit Old. Uideamus ergo an
iſta verba ſint vera.Pꝛimo arguo pꝛo Old.⁊ pꝛo eo videtur tex.
in l.Titia.§.ſi.ſ.de leg.ij.⁊ gl.in l.cum hi.§.ſi vni.ſ.de tran.in glo.
Item pꝛobatur.Iſta verba adiecta determinant pꝛecedens lega
tum,vt illo modo intelligatur, l.ſi habitatio.§.j.ſ.de vſu.⁊ habi.
Pꝛeterea,cauſa legati limitat legatum l.cũ pater.§.dulciſſimis,
ſ.de leg.ij.⁊ l epiſtolã.in pꝛin.ĩ.ad Treb.in contrarium pꝛo Ia.
contra Old.pꝛobatur per caſum in hac l.⁊ per l.pen.§.ſi.ĩ.eo.in-
ducendo ſic.Iſta verba ad alimenta,vel ad vſumfructũ faciunt
modum,l.quibus diebus.§.Termilius.ĩ.de cond.⁊ demõſt.Sed
quando ſub tali modo relinquitur, tranſmittitur ad heredes, vt
hic,ergo,⁊c.Pꝛeterea videtur caſus expꝛeſſus in d.l.donationes,
§.ſpecies.ĩ.de donat.vbi fuit data res ad vſum mulieris,⁊ ſic fuit
vna oꝛatio.Pꝛeterea videtur caſus in d.l.cũ hi.§.ſi vni.ſ.de tran
ſact.quicquid gl.ibi dicat.Nam ibi pꝛopꝛietas videtur relicta,vt
tranſeat ad heredes: quod patet:qꝛ ibi tractatur de alienatione
fundi.ſed ſi fundus ſubiaceret reſtitutioni, nunꝗ pꝛohiberet[...]
ret alienationi,vt in auth.res que.C.communia de leg.Pꝛeterea
cauſa de futuro,ſeu modus, qui apponitur in fauoꝛem legatarij,
nunquam legatum coarctat,l. Titio.§.j.ĩ.de condi.⁊ demonſt.⁊
de dona.l.ij.in fin.⁊ l.iij. Sed iſte modus:vel cauſa reſpicit fauoꝛẽ
legatarij.ergo legatũ nõ coarctat,vt hac l.Reſpondeo Old.⁊ pꝛi
mo ad l.Titia, §.ſi.qꝛ ibi teſtatoꝛ plus dixit.Ex quo apparet,ꝙ
teſtatoꝛ non vult ꝙ legatum tranſeat ad heredes.Simile in l.ſpe
cies.ĩ.de aur.⁊ argen.leg. Item reſpon.ad gl.d.§.ſi vni.ꝙ non be-
ne dicit,⁊ eſt contra illum tex.⁊ contra iſtũ tex.vt dixi ſupra.Ad
tex.l.ſi habitatio.§.j.ſ.de vſu.⁊ hab.Reſpon.ꝙ ibi illa adiectio o[...]
peratur in fauoꝛem legatarij,vt ampliet legatum, ⁊ vt odium re[...]
ſtringat,qꝛ eius fauoꝛe eſt appoſita,vt hic:ꝙ patet,qꝛ ibi relic[...]
fuit vſuſfructus ad habitandum, ⁊ habitatio eſt melioꝛ vſu,[...]
vſufructu:qꝛ non perit capitis diminutione,vnde cauſa ampl[...]
di videtur appoſitum: ideo ampliat vt debeatur habitatio.Re-
4 ſpondeo.ad l.†cum pater.§.dulciſſimis.⁊ ad l.epiſtolam.in pꝛ[...]
qꝛ ibi fuit appoſita cauſa,que fauoꝛem legatarij non reſpicit,[...]
la cauſa per ſe ſimpliciter aſſumatur: hic vero i cauſa que mer[...]
uoꝛe legatarij apponitur.vnde in eius odium non retoꝛqueatu[...]
quod fauoꝛe.C.de legib.Unde Iac.de Are.dicit verum. Pꝛo
facit l.ſi.ſ. de vſuf.earum rerum que vſu conſu. ¶Ex pꝛedic[...]
5 †diſtinguo ſic,cum queritur,an ex adiectione cauſe legatum [...]
beat limitari,dic.Aut loquimur in cauſa de pꝛeterito,que eſt p[...]
pꝛie cauſa,⁊ de iſta non dico hic,qꝛ non vitiat, l.cũ tale.§.falſ[...]
ĩ.de condi.⁊ demon.⁊ l.demonſtratio.§.j.eod.tit.⁊ ibi dixi.Si [...]
ro loquimur de cauſa de futuro que pꝛopꝛie non dicitur cau[...]
ſed ſic eam ſumo,tunc dic ſic.Aut ex verbis teſtatoꝛis collig[...]
ꝙ voluit ex adiectione cauſe legatum limitari, ⁊ limitatur,l.Ti-
tia.§.ſi.ſ.de leg.ij.⁊ l.ſpecies.ĩ.tit.j. Aut non apparet,⁊ tunc [...]

talis cauſa per ſe,⁊ ſimpliciter conſiderata,non continet fauorem
legatarÿ ſibi exhibitum a teſtatore,⁊ talis cauſa limitat legatũ,l.
cum pater.§.dulciſſimis.de leg.ÿ.⁊ d.l.epiſtolam.ĩ.ad Treb. Si
vero cõtinet fauorẽ legatarÿ, tunc aut talis adiectio poteſt ope-
rari augmẽtũ legati,⁊ operatᷣ,l.ſi cui habitatio.§.j.ſ.de vſu,⁊ ha.
Aut nõ põt operari augmẽtũ,⁊ nõ operatᷣ reſtrictionẽ legati, vt
hic.Ita debet intelligi.l.cum hi.§.ſi vini ſ.de tráſ. Facit l.fi.ſ. de
vſuf.earũ rerũ q̃ vſu cõſu.⁊l.donatiões.§.ſpecies.ĩ.d do.℄ †Que
ro,quid in cõtractibus,ſi aliquis dat fundũ ad vſumfructũ: Pu
to idẽ in cõtractibus,ꝙ ſ.dixi in legato. Probatur in l.donatio
nẽs.§.ſpecies.ĩ.de don.⁊ C.de iur.do.l.ſi mulier.⁊ ibi p glo.⁊ doc.
Sic debet itelligi quod no.in l.j.§.j.ĩ.de ſuperfi.quod tene mẽti.

ADDITIO.

ALEX. ℄ Ad heredes.Et no.qñ cõceſſio alimẽtorum tranſeat
ad heredes,⁊ adde ꝙ no.Imo.in l.apd Julianũ.§.ſi qs alicui.de
le.j.℄ Adde videndũ Bal. conſ.cclxiiij.⁊ conſil.ccccxxxiiij.li. iiij.

☞ Legatum nominatim ab herede relictum, fauore alimento-
rum debetur ſubſtituto.
Alimenta cui ſunt relicta,non tenetur in heredis domo morari.
Vxor,cui per maritum fuit relictus, victus, ⁊ veſtitus, nõ adie
cto ꝙ ſtaret in domo ſua,poteſt ſtare vbi vult,⁊ habebit alimẽta.

§. Lucius. Legatum alimentorum relictum a quibuſ-
dam heredibus nominatim,debetur a ſub-
ſtitutis,⁊ a coniunctis.h.d.ſecundum gl. Contra hoc opp.†for-
titer.Legatum relictum nominatim ab inſtituto.non videtur re
lictum a ſubſtituto,l.ſi plures in fin.ſ.de leg.iij.⁊ l.j.§.id ꝙ ex ſub
ſtitutione,ĩ.ad l.fal.Tenendo gloſ.habetis caſum, ꝙ ſpeciale eſt
alimentorum fauore[a] Vide gloſ.que incipit,id eſt,petant.Opp.⁊
videtur, ꝙ appellatione heredum, non contineantur extranei, l.
ex facto.§.ſi quis ita.ĩ.ad Treb.Sol.ibi appellatio heredum fuit
appoſita in cõditione, q̃ cõditio non poterat deficere,ſi ſimplici-
ter appellatio heredum intelligitur:hic fuit appoſita in diſpoſi-
tione ſecundum gl.vnde nihil ad propoſitum.Sed ſecũdum Dy.
⁊ Jac.de Are.h.d. Hi,†quibus ſimpliciter alimenta relinquun-
tur,non tenentur in heredis domo morari.[b] h.d. Et ſecundũ hoc
expone ibi,dum dicit,conditione addita, ideſt de morando in do-
mo heredum. Item dum dicit,agant, i.ſtent vel morentur ſecun-
dum Dy.Jac.de Are.⁊ omnes licet glo. aliter intelligat,⁊ ſic no.
hanc lec. Et per hanc†l.[c] dicunt,ꝙ ſi teſtator reliquit vxori victũ,
⁊ veſtitum,non adiecto ꝙ ſtaret in domo ſua, ꝙ poteſt ſtare vbi
vult,⁊ habere alimenta,ſecundum Jac. de Are.de quo in Spec.
in ti.qui fi.ſint legi.ver.ſed pone vxor.

ADDITIONES.

ALEX. ℄ Alimentorum fauore. Idem Bar. in l.alio.in j.col.ĩ.
eod.⁊ dictum Bart.hic ſimpliciter refert,⁊ ſequitur Ro.in conſ.
incip.omnipotentis Dei in caſu propoſiti thematis breuiter di-
cendum videtur.
b ALEX. ℄ Domo morari. An ille,cui alimenta ſimpliciter relin
quuntur, teneatur in domo heredis morari, vel vbi vult, adde
Bart.in l.j.ſ.eo.⁊ ꝙ no.ĩ.e.in l.Caio.§.j.⁊ vide.Bar.in l.diuortio
in prin.ſol.mat.ſed Bald.in auth.hoc locum.ſi ſecund.nup.muli.
dicit ꝙ mater ⁊ vxor que relinquitur a marito vſufructuaria qr
per illud legatum videntur relicta tantum alimenta, vt ibi not.
ꝙ debet percipere alimenta in domo filiorum,⁊ heredum,ſi cum
eis commode,⁊ honeſte poteſt morari. Dicit tamẽ ꝙ nouerca nõ
tenetur ſtare cum priuignis,⁊ no.ꝙ ſi alicui debeantur alimenta
⁊ ſeipſum alimentauit,tamen poteſt ea poſtea repetere, ſecũdum
Bald.in d.l.de alimentis.per illum text.C.de tranſac.Et ad bar.
hic,adde que not. Bal.in l.j.C.de le. Quid in filio qui debet ali a
patre,⁊ vult habitare ſeorſum an debet ali: vide not.per Im.poſt
alios ⁊ quod ibi dixi in l.ſi cum dotem.§.tranſgrediamur.in fi.ſo
lu. matri.⁊ hic adde Bald.in l.in annalibus.in fin.C. de le.⁊ vide
Bar. in conſi.incip.quidam ſibi filias heredes.
POMA. ℄ Et per hanc l. Vide Bart.conſ.ccxvj.

LEX V.

☞ Enumeratio ſpecierum quando reſtringat legatum generale.
Verba,arbitrio noſtro,important arbitrium boni viri.

Verba. Enumeratio quorundam indiuiduorum,
legatum generale non vitiat,h.d.Opp.de
eo quod dixit teſtator,libertis meis, ⁊c. qr iſti liberti nõ
ſunt filiorum in vita teſtatoris.Sol.gl.in vita patris filÿ fingun-
tur domini,l.in ſuis.de lib.⁊ poſth.℄ Secundo opp.†ꝙ enume-
ratio ſpecierum reſtringit legatum, l. queſitum.§. pe. ⁊ l. cum de
lanionis.§.cui fundum.⁊ §.quidam.ſ.de fun.inſt. Gl. non ſoluit,
ſed remittit ibi ad no.in d.l.queſitum.§. pe. ⁊ ibi tractabo plene,
Tu dic,ꝙ hic preceſſit genus cũ ſigno vniuerſali, ſcilicet omnis,
ibi ſecus.Vel aliter,lex contraria loquitur quando genus,⁊ ſpe-
cies cadunt inter res: hic vero, quando cadunt inter perſonas
quibus relinquitur. Vel dic, ꝙ hic poſt relictum generis ſequi-
2 tur enumeratio plurium indiuiduorum: ibi ſpecierum. ℄ †No.
ꝙ hec verba, arbitrio veſtro intelliguntur arbitrio boni viri.
Contra de l.Thais.§.Lucius Titius ita cauit,medicos.ĩ.de fi-
deic.lib.vbi important iſta verba liberam voluntatem.Solu. hic
dicit arbitrio veſtro:ibi dixit,in iudicio tuo. ℄ Quero, iſta ver-
ba,volo ꝙ ſint vobiſcum, vel in domo veſtra, quid importent: an
debeant eſſe in domo,⁊ ibi operari: Dicam in l.Caio.§.j.ĩ.eod.

LEX VI.

1 ☞ Alimentorum appellatione quando debentur iure ſangui-
nis,vel officio iudicis,veniunt expenſe ad diſciplinam: ſecus ſi ex
teſtamento.
2 Expenſe medicinarum veniunt appellatione alimentorum,quan
do ſimpliciter alimenta debentur: ſecus quando preſtantur ali-
cui,qui operatur,quia veniunt parue.
3 Poteſtas,iudicibus infirmis, non tenetur ad expenſas medici-
narum ⁊ medicorum.ſed ad cibaria.
4 Lectus venit appellatione medicinarum.

a Legatis. [a] No text.ibi,cetera. Opp.de l. cum hi.
§.qui tranſigit,ſ.de tranſa. Solu.gloſ.
ꝙ ibi appellatio alimentorum ſtricte ſumitur, vt in con-
trario.Ratio quia ibi tractatur de materia odioſa: hic vero ac-
cipitur large, quia tractatur de materia fauorabili, ſecundum
1 Jaco.Butr.℄ Oppo.extra gloſſ.†dicitur hic, ꝙ non veniunt in
legato ea,que pertinent ad diſciplinam.Contra. de.l. qui filium.
ſ.vbi pupil.edu. deb. Solu. ſi quidem alimenta debentur ex te-
ſtamento tunc non veniunt,vt hic: ſi vero debentur iure ſangui-
nis,vel officio iudicis, tunc debentur expenſe ad diſciplinam, vt
1 ibi. ℄ †Quero[b] vtrum medicine contineantur appellatione ali-
b mentorum: Text.in l.verbo victus.ĩ.de ver.ſign.dicit ꝙ ſic, ⁊ l.ſi
cum dotem.§. ſinautem in ſeuiſſimo. ſ. ſo.ma. ꝙ eſt verum in
c eo[c] qui debet alimenta ſimpliciter: ſed in eo qui debet alimenta
alicui qui operatur,tunc expenſe ⁊ medicine parue veniunt,l.di-
uortio.§.impendia.ſ.ſol.ma.ſecus ſi ſunt magne, l.ÿ.⁊ l. omnino.
3 ſ.de impen. in reb.dot.fac. ℄ †Quero, an debeant ſolui iudici
medicine: Reſpondeo, communiter rectores non tenentur offi-
cialibus ad alimenta: ꝙ patet quia non preſtant veſtimenta, ſed
ſolum cibaria, quorum alia eſt ſignificatio, vt ĩ.e.l. Diarÿs. Et
ideo dico,quod poteſtas tenetur ei ſolum ad ea,que pertinent ad
cibum infirmorũ,vt ad pullos,⁊ ſimilia:ſed ad medicinas,⁊ ſyru-
pos,qui fiunt ad euacuandum potius, quam ad nutriendũ, vel
ad ſuſtentandum,⁊ ad ſalarium medicorum,puto non teneri. d.l.
4 Diarÿs.ĩ.eo.ꝙ no.℄ †Item quero,an veniat lectus, appellatio
ne alimentorum: Tex.eſt,⁊ gl.ꝙ ſic,qr venit lectus,ſine quo ho-
mo non poteſt viuere.l.inſtratu.⁊ l.quos nos.§. verbum, viuere.
de verborum ſignifi.⁊ ibi no.

ADDITIONES.

a ALEX.℄ Legatis. Vide Bar.in l.ÿ.ſ.de iuriſ.om.iud.
b AND.BAR.℄ Quero vtrum.Et an veniat lectus,⁊ cuꝫ dicto
Bar.hic ſin.tranſit Pe.in c.ſi epiſcopus.de offi.ord.lib.vj.⁊ in c.
ÿ.de prebend.
c ALEX.℄ Verũ in eo. Adde Bar.in d.§.ſinaũt in fi.princ.⁊ ibi
hoc ſequitᷣ Imo.lꝫ ille tex.nõ ob.aliquantulũ dum ponitur copu
la,ſed rñde,vt dixi in rub.de iur.⁊ fac.igno. In illo ꝙ dicit Bart.
hic,qd ad ſalarium medicorum non putat teneri,adde ꝙ contra
rium tenuit Bal.maxime in medicina modici ſumptus in l.cũ do
tem.§.ſinautem in ſeuiſſimo.⁊ ibi hoc voluit Ang.⁊ Pau.de caſ.
ſol.ma.⁊ Cy.⁊ Bal.in l.ꝙ in vxorem.C.de ne.ge.⁊ Ang.in l.ſi ſer-
uũ in prin.de ver.ob.lꝫ Imo.⁊ Ro.in d.§.ſinaũt in ſeuiſſimo.te-
neant contrariũ,⁊ minus bene.Nã videmus ꝙ ſeruo cõmodato,
vel famulo quis non tenetur ad alimenta,cũ ei non tenetur ad ve
ſtes,vt l.id veſtimentum cum gl.ſ.de pecu.⁊ tamen tenetur ad me
dicinas modici ſumptus.l.in rebus.§.poſſunt.ſ.commo.⁊ Bart.
in d.§.ſinautem in ſeuiſſimo.ergo,⁊c.

LEX VIII.

1 ☞ Electus vt legatarius,vel vt nudus miniſter, quomodo co-
gnoſcatur.
2 Alimẽta qui preſtare tenetur,qualiter intelligatur quod debeat
annua,⁊ menſtrua.
3 Alimenta militibus debentur de die in diem, vel de duobus in
duos dies.
4 Libellus qualiter formetur,quando alimenta petuntur.
5 Verecundia factum,dicitur factum in caſu neceſſitatis.

Pecunie. Heres cui eſt aliquid prelegatũ cum
onere alimentorum,nõ tenetur caue-
re,vel reddere coheredibus deficientium portionem:ſe
cus ſi eſt electus vt nudus miniſter.h.d.Primo,ponit
vnum dictum.Secundo,ponit aliud dictũ diuerſum ab illo.Ter
tio,rationem diuerſitatis aſſignat.Secũda ibi,diuerſa cã. Ter-
tia ibi,nam ea res.℄ Oppo.de primo caſu ad ſecundum.Solu.in

pꝛimo caſu fuit electus vt legatarius, ⁊ onus ſibi iniunctū ,ideo
debet apud ipſum remanere commodum:in ſecundo fuit electus
vt nudus miniſter,apud quem nullum commodum debet rema⸗
1 nere,⁊ hoc vult dicere text.in fi.l. ℭ Sed dices,quomodo†cogno
ſcam vtrum fuerit electus vt nudus miniſter, vel vt legatarius?
Gl.in l.ſi quis Titio.ſ.de leg.ij.dicit,ꝙ ille dicitur nudus mini⸗
ſter,apud quem nullum commodum debet remanere.Dico.ꝙ de
bet aduerti,an verba referantur ad aliquem,vt ſi dico.lego Titio
decem vt pꝛeſtet alimenta:⁊ tunc electus,vt legatarius,licet one
re fideicommiſſi ſit grauatus.Si vero verba legati non conferun
tur in eum.ſed verba executionis,vt ſi dico,relinquo alimenta li⸗
bertis meis,que volo eis dari per talem de tali pecunia: ⁊ eſt ele⸗
ctus , vt nudus miniſter. Et hoc vult dicere iſte text. pꝛo quo l.
Sulpitius ſ.de dona, inter vir.⁊ vxo. Dixi latius in d. l. ſi quis
Titio.ℭ Opp.hic dicitur ꝙ nudus miniſter debet cauere. Con⸗
tra de l.omnis.ſ.ſi cui plus quam per l.falc.Solu.hic non erat nu
dus miniſter . quia ſentit commodum a teſtante, quia fuit heres
inſtitutus pꝛo parte a teſtante. Similiter in l.ſi a pluribus.ſ.de
leg.j.⁊ ibi dixi.⁊ dixi ſ.eod.l.iij.verſic.ſecundo nota , ꝙ vbi nemo.
Opp.dicitur hic ꝙ iuſſus dare alimenta,ſoluit de communi. Cō⸗
tra in l.ſi vni.ſ.famil.erciſc.Sol.expone illum text. vt ibi dicitur
in gl.opp.de l,filio.§.matri.de adi. leg. vbi deficiente onere deficit
legatum.Dicit gl.dic vt no.in l.ſi quis Titio.ſ.de leg.ij.Tu dic,
ꝙ in d.§.matri.deficit onus iniunctum legatario ex volūtate de⸗
2 functi:hic vero deficit caſu, ſcilicet, libertoꝛum moꝛte.†Dicitur
in fi.legis,alimentoꝛum,⁊c.vbi innuit,ꝙ ille,qui tenetur ad alimē
ta,debet dare annua.⁊ mēſtrua,quero qualiter hoc intelligatur?
Jaco.de Are.in l.fi.ſ.de libe.agnoſ.dicit ſic,quedam ſunt alimē⸗
ta que debentur perpetuo , ⁊ tunc debentur anniatim, l.ſi quis
ad declinandam.C.de epiſc.⁊ cler.⁊ ita poteſt intelligi hic dū di
cit,annuis,Si vero debentur perſonis moꝛituris.tunc debentur
menſtrua,vt l.fin.ſ.de libe. agnoſc. ⁊ ita poteſt intelligi hic dum
dicit,menſtruis.Ego intelligo dum dicit.annuis.atq; menſtruis
a ꝙ referatur ad legatum libertoꝛum.Quare dico ſic,[a]quando re⸗
linquitur perſonis non moꝛituris, vt pauperibus , verum dicit
Jaco.de Are.per d.l.ſi quis ad declinandam. Sed quando relin⸗
quitur perſonis moꝛituris , tunc aduerte , quia in alimentis ve⸗
niunt quedam que non poſſunt diuidi per menſem, vt veſtimēta.
Nam ſi heres faceret veſtimenta omni menſe , nimium grauare⸗
tur. Idem de lecto. ⁊ de his que non recipiunt menſtruam ſolu⸗
tionem.quia tunc debent ſolui annua,vt hic dū dicit,annuis ; ⁊
ita intelligitur l.Firmio.§.fin. ⁊ ꝙ ibi not.j.quā.dies le.ced.Que
dam ſunt,que recipiunt menſtruam ſolutionem,ſeu diuiſionem,⁊
tunc debent ſolui menſtrua,vt hic,dum dicit,menſtruis ⁊ d l. fin.
3 ſ.de liber.agno.Sed cōtra predicta†videtur tex.in l.j.C.de erog.
mil.anno.lib. xij. vbi alimenta debent ſolui de die in diem , vel de
duobus diebus in duos dies.Solu.Dico,ꝙ ibi ſpeciale in militi
bus fauoꝛe Reipublice, quia ſi ſtipendiarijs ſolueretur totum
pꝛo vno menſe,citius conſumerent,vnde non haberent poſtea vn
4 de viuerent. ℭ†Quero,quando debent peti alimenta , qualiter
debet foꝛmari libellus? Reſpon.pꝛimo vniuerſaliter,vt peto Ti⸗
tium condemnari ad pꝛeſtandum alimenta in pꝛeſenti , ⁊ in futu⸗
rum,l.j.C.de fideicom.vnde ſic foꝛmato libello,⁊ ſententia, gene⸗
raliter index in executione pꝛocederet ſecūdum foꝛmam huius l.
Simile in generali petitione vt not.ſ.de edē.l.j. in gl.magna. Vel
dic,ꝙ petam mihi dari alimenta, ⁊ condemnari ad dādum omni
anno tantum pꝛo veſtiario,⁊ tantum in menſe pꝛo victu. ℭ Se⸗
b cundo quero,[b]quando quis petit alimenta pꝛeterita,quid debet
5 petere? Dicam j.e.l.libertis.§.j. ℭ†Vltimo no.ꝙ hic dicitur in
fin.ibi neceſſitas,⁊c.ꝙ non ſolum aſtringit non obligatio ciuilis,
c ⁊ naturalis,ſed etiam verecundia:[c]ideo dico,ꝙ ita excuſatur ali⸗
quis ſi facit,vel omittit aliquid pꝛopter verecundiam , ſicut ſi te⸗
neretur.Pꝛo hoc l.quintus.ſ,manda.⁊ text.in l.penul. §.illo. C.
de neceſ.ſer. hered.inſtituen. Facit gloſſ.in l.in eadem.ſ.ex quib.
cauſ.maio.not.iſtam legem.

ADDITIONES.

a ALEX.ℭ Quare dico ſic.Quando debent pꝛeſtari alimenta an
nua,an menſtrua,no.per Bal.in l.j.in j.col.C.fideicom.
b POMA.ℭ Quero. Pꝛo hoc facit gl.in l.fi.C.qui teſta.fa.poſſ.⁊
ꝙ no.Bar.in l.ſi fideiuſſoꝛ.in fi.ff.de fideiuſ.Sal.in l.placuit.C.de
iu.Fely.in c.ſuper eo.el.ij.in j.col.ff.de leg.j.⁊ in c.nonne.verſi.vl⸗
timo ſcias.de pꝛeſump.
c ALEX.ℭ Verecundia. Ita debes facere aliquid pꝛopter vere⸗
cundiam ſicut pꝛopter obligationē,ꝙ no.de quo ponit Jo.and.in
re.l.qui pꝛioꝛ.de re.iur.in vj. in Mer. ⁊ alij doct.in cap.in literis.
de rapt.Et adde Bar. in l.j.in fi.C.quomodo, ⁊ quando iu.adde
tu Bar.in l.quintus.ſ.man.⁊ Alexan.conſ.lxxx.in v.volu.

LEX IX.

1 ☞ Legatum alimentoꝛum relictum ab eo,cui teſtatoꝛ nihil re⸗
liquit,valet.
Legatum ad pias cauſas,licet ſit pꝛo non ſcripto, tamen ab he
rede debetur.
2 Teſtatoꝛ ſi dicit executoꝛi,volo quod des tantum,perinde eſt
ſi diceret,volo ꝙ tantum accipias de hereditate mea,⁊ des ta
3 Executoꝛ teſtamentarius vniuerſalis poteſt vendere res here
tarias,particularis non,niſi ſit ei permiſſum.
4 Falcidia,de legato alimentoꝛum facto,contemplatione amici
detrahitur:ſecus ſi contemplatione paupertatis.
5 Pꝛeſtatio annua ſi ſit pauperi, in dubio videtur cauſa alimento
rum,ſecus ſi ſit diuiti.
6 Executoꝛ vniuerſalis dicitur,quando pauperes Chriſti ſunt in
ſtituti. Item quando teſtatoꝛ iuſſit nullo herede inſtituto bo
inter pauperes diſtribui per ſuos executoꝛes.
7 Executoꝛe particulari dato , ⁊ data licentia per teſtatoꝛem ve
dendi de bonis ſuis cum bannimento,⁊ ſine,vſq; ad integrā ſ
dationem legatoꝛum,talis executoꝛ non potuit vendere,nec
nare,niſi adita hereditate ſiue ex teſtamento,ſiue ab inteſta
8 Teſtatoꝛ,quando dat licentiam executoꝛibus vendendi,inte
tur arbitrio boni viri.
9 Teſtatoꝛ dando liberam poteſtatem , intelligitur conferre li
ram voluntatem.
10 Verbum plenum,⁊ liberum,ſi adijciatur verbo impoꝛtanti a
trium boni viri,facit ipſum ſignificatiuum libere volunta
11 Executoꝛ,qui habet poteſtatem vendendi,⁊ alienādi,po
mutare,in ſolutum dare,⁊ alia facere,vt ſatiſfaciat lega
Verbum vendendi,pꝛolatum a lege,vel a pꝛetoꝛe, ſtricte
tur:ſecus ſi a teſtatoꝛe.
12 Executoꝛ agit contra heredes,vt exhibeant res hereditar
videat que expediat vendere.
13 Executoꝛ an poſſit vendere rem hereditariam arbitrio ſuo,
an habeat liberam poteſtatem,aut non.
Voluntatem liberam qui habet, intelligitur quod habeat bo
nam fidem.
14 Executoꝛ ſi vēdit rem magni pꝛetiū pꝛo modico , etiam ſi habe
liberam poteſtatem,talis venditio poteſt reuocari.
15 Heres pꝛo reuocanda re magni valoꝛis vendita per executoꝛem
pꝛo modico,agit contra emptoꝛem.
16 Executoꝛ quando vendit rem hereditariam , vel limitat pretium
pꝛo quo vult rem vendere, etiam ſi habeat liberam poteſtatem,
debet requirere heredem.
18 Creditoꝛ qui habet a debitoꝛe poteſtatem vendendi rem quādo
requiratur,quod citet debitoꝛem in alienatione.
19 Heres ſi vult impedire alienationem ſiēdam per executoꝛes,q
agere habeat vt illam impediat.
20 Executoꝛes teſtamentarij vendendo transferunt poſſeſſionem.
21 Executoꝛes etiam ſi habeant liberam poteſtatem,debent banni
menta facere quando vendunt res hereditarias.
22 Executoꝛ teſtamenti maxime quādo habet liberam poteſtatem
poteſt vendere,⁊ habere fidem de pꝛetio.
23 Executoꝛ non poteſt confiteri ſe pꝛetium habuiſſe,
debet oſtendere ſe legatarijs ſatiſfeciſſe.
24 Emptoꝛ eſt ſecurus,ſi in vēditione facta per executoꝛes,
quod pꝛetium habuerunt,⁊ receperunt in pꝛeſentia
licet non appareat ſatiſfactum legatarijs.
25 Pꝛomiſſio de euictione facta per executoꝛes in venditione,obli
gat heredes.
Vendens rem officio ſibi iniuncto,nūquam tenetur de euictione
26 Executoꝛ teſtamenti non conuenitur a legatarijs.

a **ALio herede.** [a]Iſta lex eſt ſubtilis.
miniſter non poteſt bona de
functi diſtrahere:ſed actionem habet pꝛo relictis in
alimentoꝛum,vſq; ad Falcidiam.Item libertus qui aliquid me
ſtruum,vel annuum percipiebat,in dubio videbatur alimēta pe
cipere.h.d.Diuide.Pꝛimo,ponitur thema.Secūdo,ponitur re
ſponſio ad tres queſt.deſcendētes ex themate.Tertio,ponitur
uum thema,⁊ noua queſtio,⁊ eius deciſio.Secunda ibi,
Tertia ibi,eū quoq;,legit in gl.duobus modis.Ego lego ſm
mum modū,q2 magis applaudit litere vt dicamus,ꝙ hic gra
uerat Caium Seium,cui nihil reliquerat,vt det illis libertis
cem,ex eo ꝙ ex hereditate perceperit.ℭ Queritur pꝛimo, vtr
iſte executoꝛ poſſit diſtrahere bona hereditatis p illo legato
rūdetur,ꝙ non.Secundo queritur,vtrū poſſit agere contra he
des pꝛo illo legato ad pecuniam ſeruādā? Rūdetur,ꝙ ſic.Tertio
queritur,vtrum iſtud legatum patiatur Falcidiam? Rū.
ℭ No.tex.ibi,reſpondi,quamuis.Secundo no.ꝙ relictum ab eo
cui teſtatoꝛ nihil reliquit,valet.Tertio no.ꝙ nudus executoꝛ
me voluntatis,non pōt bona defuncti vēdere pꝛo legato.Q
to no. ꝙ executoꝛ habet actionem contra heredem pꝛo conſeruan
do legato.Quinto no.ꝙ legatū alimentoꝛū patitur falcidiam
mile in l.hereditatum.j.ad l.fal. Vltimo no. ꝙ recipere annua
menſtrua

menſtrua,eſt idem ꝙ recipere alimenta. ¶ †Op.⁊ videtur,ꝙ reli
ctum ab eo cui teſtator nihil reliquit,non valet,l.plane.ff.de le.j.⁊
l.ſi fuerit.in fi.ff.de leg.iij.⁊ l.ab eo. C.de fideic.⁊ C. communia de
leg.l.j.in fi. Sic ergo iſtud legatum videtur pro non ſcripto, ideo
non debetur ab aliquo, l.j.§.in primo.C.de cadu.tol. Poſſemus
dicere,ꝙ ſit ſpeciale in relicto alimentorum,ꝙ reſpicit piam cau-
ſam,pro quo facit ff.eo.l.libertus.§.fi.⁊ in l.j.C.de fideicom.⁊ ſecū
dum hoc not.ꝙ relictum ad pias cauſas,licet ſit pro non ſcripto
tamen debetur ab herede[b]. Vel aliter,⁊ melius differentia eſt an
aliquis relinquat ab illo ſimpliciter,cui nihil relinquit,⁊ tunc lo
quuntur contraria.Aut reliquit ab aliquo, cui nihil pecuniarū
reliquit,tamen fecit eum executorem,⁊ tunc poteſt ab eo relinqui
⁊ videtur relictum ab herede. Simile in tutore,qr ꝙ relinquitur
a tutore,videtur relictum a pupillo,l.peto.§.mater.ff.de leg.ij.⁊ l.
etiam.C.de fideic.Quod autem hic fecerit teſtator Caium execu
torem,patet hic in text.ibi eandemq; ſummam,⁊c.ꝙ eſt no.alij ti-
mentes hoc contrarium,dicunt Caium Seium vna cum alio fuiſ
ſe inſtitutum,ideo relictum ab eo valet. Iſta ſolu.in ſe vera eſt,ta
men facit violentiam litere,vnde tene primam lectu.[c]Et no.gloſ.
†que dicit hic,ꝙ quando teſtator dicit executori. Volo, ꝙ des tā
tum tali,perinde eſt ac ſi diceret,volo quod accipias tātum de he
reditate mea,⁊ des tali,quod eſt notan. Facit quod habuiſtis in
l.denique.§.interdum.ff.de pecu.leg. quod puto verum, quando
talia verba ad executorem diriguntur. ¶ Venio ad ſecundū tcō
trarium,dicitur hic quod executor non poteſt diſtrahere. Con-
tra de l.ſi quis ad declinandum.C.de epiſ.⁊ cleri. Solu. In l.con
traria erat executori permiſſum[d]hic non. Iſta gl.in ſe dicit veruz
quod quando executori eſt permiſſa alienatio, poteſt alienare, vt
no.in l.penul.C. quando decre. opus non eſt.⁊ in l.j.in prin. ff.de
reb.eo.Sed ad l.ſi quis ad declinandum.non eſt bona ſolu.quia
non fuit permiſſum a teſtatore,ſed a lege,quare hic non permitti-
tur a lege ſicut ibi.Spe,in tit.de inſtr.edit.§.nūc vero aliqua.ver
ſic.ſed an executor vltime voluntatis.dicit,aut vult vendere vt in
cauſam alimentorum conuertat,⁊ poteſt,vt ibi:alias non,vt hic.
Iſtud non videtur bene dictum,quia hic volebat vendere,vt con
uerteret in cauſam alimentorum,quod non poteſt. Quare tu dic.
Quidam ſunt executores vniuerſales, ⁊ iſti poſſunt vēdere ſicut
heredes,vt ibi.Quidam ſunt executores particulares ad legata
ſoluenda,alio herede inſtituto,⁊ iſti non poſſunt vendere, niſi te-
ſtator hoc permittat.vt hic. ¶ Item opp.ꝙ nudus miniſter non
habeat actionē contra heredem.l.Lucius.§.Meuia.ī.ad Treb.
⁊ l.ſi quis Titio.ff.de leg.ij.So.gl.hoc ſpeciale in cauſa alimento
rum,ſicut ad pias cauſas,l.nulli.C.de epiſ.⁊ cle ⁊ no.in d.l.ſi quis
Titio.ff.de leg.ij. ¶ Opp dicitur hic,quod in legato alimentorū
habet locum falcidia. Contra,in relictis ad pias cauſas,quis nō
e patitur falcidiam[e],authē.ſimiliter.C. ad l.fal. Sed relictum ali-
mentorum reſpicit piam cauſam, vt in precedenti contrario: er-
4 go,⁊c.Sol.quicquid†pro anima relinquitur,videtur relictum ad
pias cauſas, vt no.in l.ſi quis Titio, ff.de le.ij.quare diſtingue.
aut alimenta relinquuntur contemplatione amicitie tantum, ⁊
detrahitur falcidia, vt hic.⁊ l.hereditatum.ī.ad l.falc.aut relin-
quuntur contēplatione paupertatis,⁊ ſic pro anima ad pias cau
f ſas:[f]⁊ tunc non detrahitur,vt l.contraria.⁊ in hoc ſunt forte cor
recte iſte leges,vt l.ſi quis ad declinandam C.de epiſ. ⁊ cle.dom.
Franc.de Piſis dicit, ꝙ hoc probatur in corpore, vt cum de ap.
g cog.in §.aliud quoq; capitulum. ¶ Vltimo oppo.[g]ad fin.dicitur
hic,quod iſte libertus admittitur ad percipiendum legatum.Cō
tra,hic fuit relictū illis quibus cibaria,⁊ veſtiaria preſtabat, ſed
annua preſtatio cauſa alimentorum,nō dicitur cibaria, ⁊ veſtia-
ria l.codicillis.ſupra de annuis lega.ergo,⁊c.Sol.†ſi quidem pre
ſtabantur diuiti, videntur preſtari nō cauſa alimentorum vt ibi.
Sed ſi annua preſtatio fit pauperi,vt liberto,in dubio videt̄ fieri
cauſa alimētorum,vt hic, probatur in l.ſi cui annuū.ff.de legatis
tertio ⁊ not.in l.cum hi.§. ſi in ſingulos annos. ſupra de tranſac.

§.Veniamus. Ad queſtiones, ⁊ videamus quali-
ter iſti executores vendere poſſunt.
Vos habuiſtis ſupra duo,primo quod executor vniuerſalis poſ-
ſit vendere:ſecundo,quod executor particularis alio herede inſti
tuto non poteſt vendere, niſi teſtatore permittente. Quero igi-
tur[h]primo. quis eſt executor vniuerſalis? Reſpondeo,†quando
pauperes Chriſti ſunt inſtituti,Epiſcopus tūc eſt executor vni-
uerſalis.⁊ habet vim heredis,l.ſi quis ad declinandam.C.de epiſ.
⁊ cleri. Item cum nemo eſt inſtitutus,ſed iuſſit teſtator bona ſua
diſtribui inter pauperes[i]per ſuos executores, iſti tunc habent
vim heredis,vt hic a contrario ſenſu,ibi,alio herede inſtituto,⁊c.
quaſi dicat ſi alius non eſſet heres inſtitutus, haberet vim ⁊ no-
men heredis,vt ſi diceret, Volo,qđ accipias de hereditate mea, ⁊
des pauperibus.vt dicit gl.hic, ⁊ facit l.denique.§.interdum.ſu
pra de pecu.leg.⁊ idem tenet Innocen. in capitu.cum tibi, extra
de teſtam.vbi videtur caſus.⁊ Roſ.in titū.de act.ex teſtamento,

7 in gloſſ.quam dedit. ¶ Secundo quero, †quid de executore par
ticulari relicto per iſta verba, talis fecit ſuos fideicommiſſarios
⁊ executores, quibus dedit licentiam, ⁊ poteſtatem vendendi de
bonis ſuis cum bannimento,⁊ ſine,vſque ad ſatiſfactionem inte-
gram promiſſorum,quero ergo, vtrum ad hoc. vt iſta conceſſio
k alienandi valeat,requiratur hereditatis aditio.[k]Specu.in ſimil.
tangit iſtam queſtionem in d.§. nunc vero aliqua. verſic. ſed po-
ne,quod ex eo teſtamento, ⁊ nihil ibi determinat. Breuiter dico
ſic, ſiue ponamus iſta legata relicta eſſe in teſtamento, executo-
res non poſſunt vendere,nec alienare,niſi adita hereditate ex te
ſtamento.l.ſi nemo.ff.de teſt.tu.⁊ l.ſi nemo.ī.de regu.iur. ſiue po-
namus eſſe executores ab inteſtato,non poſſunt exequi niſi adita
hereditate ab inteſtato, l. ſecunda, ī. de fideicom. liberta.l. j.⁊ l.
fina.in princip.C.de man.teſta.⁊ l. qui filio.§. j.⁊ ibi not. in gloſſ.
fina.de heredi.inſtituen.⁊ l.quod pure.in fi.cum l.ſequen.ī.quan-
l do dies lega.ced. Oportet ergo,quod hereditas ſit adita.[l]Sicu-
ti enim datio tutele que eſt fauorabilis:⁊ relictum libertatis, qđ
eſt ita fauorabile,non poteſt valere, niſi ſecuta aditione:ita pote-
ſtas data executoribus non valebit, niſi aditione ſecuta. ¶ Sed
quero,quid ſi nemo vult eſſe heres ex teſtamento, vel ab inteſta-
to,nec etiam fiſcus? dicit ipſe,cogita per te. ¶ Procedo vlterius,
8 †poſito ꝙ poteſtas alienandi ſit confirmata aditione heredita-
tis,examinemus verba permiſſionis,que dicunt,quibus dedit li
centiam,vtrum importent liberam voluntatem,an arbitrium bo
ni viri? Inno. ponit hoc tranſitorie, extra de ſta.mona.cap. cum
ad monaſterium,circa fin.in gloſſ.ſuper verbo, abdicatio.⁊ ibi vi
detur tenere, quod licentia ſit libera voluntas ſine aliqua cauſa,
tamen hoc non probat. Crederem contrarium, quod verbum li-
m centia,importat arbitrium[m]boni viri,quod probo. Nam nomen
licentia,deſcendit a verbo licet,quod tantum eſt dicere, quātum
licitum ſit. Sed non eſt dubium, quod iſta verba, ſi tibi videtur
iuſtum,vel licitum important arbitrium boni viri.l.fideicommiſ-
ſa.§.quanquam, ff.de lega.iij.⁊ l.ſi ſic.in princip.ff.de lega.j.⁊ l.fi-
deicommiſſaria.la.iij.ī.de fideicommiſ.liber. Item probatur ex l.
j.C.de ſacro.ſan.eccle.ibi,habeat vnuſquiſque licentiam,⁊c. Que
licentia,intelligitur de arbitrio boni viri. Neq; enim poteſt filiū
exheredare.⁊ Deū inſtituere, vt no.in l.ſi quis ad declinandam.
C.de epiſc.⁊ cleri.alias ſi haberet liberam poteſtatem,poſſet filiū
exheredare,⁊ preterire:ſicut miles,cui eſt cōceſſum liberum arbi-
trium teſtandi,l.j.ff.de teſtamen.mil. ¶ Itē dicit teſtator,⁊ do li-
* beram*poteſtatē:†quero,quid ſit hoc dictum,liberam poteſta-
9 tem.Certe ſi diceret[n]poteſtatem ſimpliciter,referretur ad arbi-
n triū boni viri.l.nepos Proculo,de verborū ſignificatio.l.qui ex-
o plicandi.[o]C.de accuſa.Sed ex eo,quod dicit liberam, intelligo ꝙ
intelligatur in eius liberam volūtatem collatum, quod probo qr
verbum liberam,deſcendit a verbo liber,quod importat liberam
voluntatem.l.fideicommiſſaria libertas.ī.de fideicō.liber.ibi duz
dicit,ſi ei libuerit,⁊c. Et pro hoc etiam videtur tex.ſupra de teſta.
mili.l.j.in princip.⁊ l.etiam, in princip.infra de bon.liber.facit l.
procurator cui generaliter libera.ſupra de procurato. Idem ſi di
p xerit ipſe,nam poteſtatem[p]⁊ licentiam,vt probatur in l.prima ſu
pra de teſtamen.mili.in duobus reſponſis, ibi poſitis ⁊ no.in l.ſi
procurator ad vnam.C.de procurato.⁊ l.fideicommiſſa.§. quan-
10 quam.ſupra de legatis tertio.ibi nō enim plenum,⁊c. ¶ †Ex pre
dictis nota quod iſta verba plenum,⁊ liberum,ſi adijciantur ver
bo.quod alias de ſui natura importat arbitrium boni viri, facit
ipſum ſignificatiuum libere volūtatis:ſicut verbuz volo,ad quod
facit l.j.ff. de teſtamen.mili. ¶ Sequitur in verbis,vendendi, ⁊ a-
11 lienandi,quero vtrum†illi executores,qui habent poteſtatem vē-
dendi,poſſint permutare,vel inſolutum dare,vel obligare? Et vi
detur ꝙ non per l.ſi pupillorum.§.ſi pretor.ſupra de rebus eorū.
In contrarium videtur quod ſic,per l.ſicut.§.venditionis. ſupra
quibus modis pigno.vel hypoteca.Sol. Quandoq; iſta permiſ-
ſio fit a pretore.vel a iudice,⁊ debet ſtricte intelligi, ita loquitur
d.§.ſi pretor. Quandoque fit ab alio priuato, ⁊ tunc appellatio
q venditionis continet alienationem[q]per quam impletur cauſa,ob
quam fuit permiſſa venditio. Vnde cuz ſit permiſſa venditio pro
* ſatiſfaciendis legatis,*quicquid faciat,vt legata ſoluat,appella
tione alienationis continetur. Pro hoc facit verbum hic poſitū,
ſcilicet,vendendi,alienandi,⁊c. Quod verbum, alienare,generale
eſt. Gloſſ.in verb.emptionis in l.ſtatuliberi a ceteris.§. Quintus
12 Mutius.infra de ſtatulibe. ¶ †Quarto ſequitur,de bonis ſuis.
Quero vtrum executor poſſit agere contra heredes,vt exhibeāt
res hereditarias, vt videat que expediat vendere. Puto quod
13 ſic,per l.ſi tibi electio.§.fina.ſupra de optio.lega. ¶ † Quero an
exhibitis omnibus rebus, vel non exhibitis, poſſint executores
iſti vendere rem quam volent? Gl.in l.pen.C.quando decre.opus
* non eſt.tenet quod ſic.* Contrarium tenet gloſſ.in l.quandiu.C.
de diſtrac.pigno. Reſpondeo, ſi quidem iſti executores non ha-
bent liberam poteſtatem,ſed ſolum eſt eis commiſſum per verba

r impoꝛtātia arbitrium boni viri, non eſſet dubiū ꝙ nō poſſint[r] po
nere manus ad res, quas volunt: ſed debent facere arbitrio boni
viri, ſicut pꝛetoꝛis, l. magis puto. §. nō paſſim. ſ. de rebus eoꝛū. ⁊ l.
a diuo pio. §. in vēditione. ĩ. de re iudica. Sed ſi poneres ipſos ha-
bere plenā ⁊ liberam voluntatē in caſu pꝛemiſſo, tunc debes ſcire
ꝙ libera voluntas debet intelligi, dum tamen bona fide faciant. l.
creditoꝛ. §. Lucius. ſ. mand. Sed ille qui rem magni pꝛetij vellet
vnde re pꝛo modico, nō faceret bona fide, vt no. in d. §. nō paſſim.
verſ. necnon. ideo valeret eoꝛum venditio, ⁊ poterit reuocari. Ita
debet intelligi gl. in l. penul. ſ. quando decre. opus non eſt, qꝛ ita
debet intelligi, dummodo faciant bona fide. Ita debet intelligi l.
14 creditoꝛis, ſ. de diſtrac. pigno. ¶ † Quero, an iſti executoꝛes poſ-
s ſint vendere pꝛo quāto pꝛetio volūt?[s] Dixi ſ. quod ſi ipſi nō ha-
bent liberā poteſtatem, nō poſſent: ſed deberent vendere arbitrio
boni viri. Sed ſi haberent liberā poteſtatem. dixi quod deberent
facere bona fide. Si ergo rem magni pꝛetij dederint pꝛo modico,
bona fides non videtur verſari, l. j. C. ſi vendi. pig. aga. ideo pote-
15 runt reuocare illam venditionem. Sed dubitatur † de modo re
uocandi, nam l. j. C. ſi ven. pig. aga. videtur velle, ꝙ pꝛimo heres
debet agere cōtra executoꝛē, ⁊ eo exiſtente non ſoluēdo, veniat cō
t tra emptoꝛē[t]. Sed alibi, in l. qui fundum. §. pꝛocuratoꝛ infra pꝛo
empto. videtur vellet tex. ꝙ indiſtincte dominus poſſit agere cō-
tra emptoꝛem. Et hanc partem teneo, qꝛ alienatio facta non fuit
iuridice. Non obſtat l. penultim. C. ſi vendi. pigno. aga. qꝛ ibi cre-
ditoꝛ vendebat iure ſuo, ⁊ ad ſui vtilitatem, ideo eius gratia, col-
luſio non tentum attenditur ad annullandam venditionem: ſed
in caſu noſtro, ⁊ in §. pꝛocuratoꝛ executoꝛ vendit ad vtilitatē alte
rius, ⁊ nomine alterius ideo indiſtincte annullatur venditio, ſe-
16 cundum diſtinctionem d. §. pꝛocuratoꝛ. ¶ † Quero, an heres ſit
v requirendus[u] quando exequtoꝛ vendit: pꝛimo: quando eligit rem,
quam vult vendere: ſecundo, quando limitat pꝛetiū, pꝛo quo vult
rem vendere, an iſtis duobus caſibus heres debet requiri? Vide
tur quod non: qꝛ per regulam, cum iſti executoꝛes poſſint facere,
inuitis heredibus, ergo ipſis ignoꝛantibus. l. iiij. §. illud. ĩ. de fi-
deic. lib. ⁊ l. qui poteſt. de regu. iur. Pꝛeterea quando aliquis fa-
cit pꝛocuratoꝛem ad vendendum, non requiritur quod pꝛocura-
toꝛ teneatur dominum requirere, quando vēdit: ſed dominus po-
teſt pꝛohibere ſi vult, vt l. mandatum. ſ. man. ⁊ l. ſi mandauero. eo.
x ti. In contrarium videtur[x] caſus in l. iij. C. de diſtra. pig. ⁊ in l. le-
gatum ciuitatis. ſ. de vſufruc. leg. ⁊ l. j. §. cum dicitur. ĩ. ſi cui plus
quam per l. fal. ⁊ l. hac edictali. §. omnibus. C. de ſecun. nup. Vn-
de credo ſic dicendum, ſi iſti executoꝛes eſſent aſſumpti tanquam
boni viri, tunc ſine dubio eſſet requirendus heres, l. ſi quis arbi-
tratu. de ver. ob. ⁊ l. Theopompus ſ. de do. pꝛeleg. Sed ſi habēt
liberam poteſtatem, vt pꝛoponitur, puto idem, quod heres de-
beat requiri, per l. creditoꝛ. C. de diſtra. pig. ⁊ per d. l. j. §. cum dici-
tur. ĩ. ſi cui pluſquam per legem falci. Item per rationem. Nam
eoꝛum pꝛeſentia poſſet trahere executoꝛes ad aliam rem venden-
dam, vel ad vendendam eam alio pꝛetio: ergo debent requiri, l. ſi
in tres. ⁊ l. ſicuti. ſ. de arbi. Pꝛeterea iſta libera poteſtas impoꝛ-
17 tat, vt bona fides adſit. Sed ille † qui facit clam, ꝙ eſt facere non
y requiſito eo, qui poteſt contradicere, videtur facere[y] ⁊ mala fide, l.
clam poſſidere. in pꝛin. ĩ. de acquirend. poſſeſ. ⁊ l. pꝛohibere. §. clā.
ĩ. quod vi aut clam. ⁊ ſic videtur mala fide facere, ⁊ ſic non valet.
Ad contrarium reſpondeo ſic, ⁊ dicas. Quidam ſunt executoꝛes
qui habent poteſtatē vendendi a lege, ⁊ iſti debent requirere par
tem, l. a diuo pio. §. in venditione. ĩ. de re iudi. ⁊ not. per Cyn. in l.
ab executoꝛe. C. quoꝛum appel. non reci. Quidam ſunt habentes
poteſtatem ab homine: ⁊ tunc aut iſta poteſtas fuit volūtaria, vt
poteſtas vendendi, quam dominus dat pꝛocuratoꝛi, que ſemper
eſt voluntaria, cum dominus poſſit eam reuocare quando volue-
rit: tunc dominus non eſt requirendus. imo debet ipſe pꝛohibere
18 ſi vult, l. ſi mandauero. ſ. manda. cum ſi. Si vero ab initio † fuit vo
luntaria, poſtea incipit eſſe non voluntaria, ſed neceſſaria: vt po-
teſtas, quam debitoꝛ dat creditoꝛi alienandi, ⁊ tunc ſi quidem illa
poteſtas fuit limitata: vt qꝛ dixi, do tibi poteſtatem vendendi a
tali die in antea pꝛo tanto pꝛetio, ⁊ tūc non requiritur citatio do
mini, vel admonitio. ita poteſt intelligi l. fi. C. de iur. do. impe. Sed
ſi non eſſet ſic limitata, tunc dominus debet citari, l. creditoꝛ. ⁊ ibi
* not. C. de diſt. pig. Nunc ad pꝛopoſitum*, mandatum datum exe-
cutoꝛi, fuit volūtarium reſpectu teſtatoꝛis, neceſſarium reſpectu
heredis, nec eſt limitatum, ideo heres debet requiri, d. l. creditoꝛ.
19 la. ij. niſi teſtatoꝛ aliter diſpoſuiſſet. ¶ † Quero, heres requiſitus
vult impedire iſtam venditionem, quid habet facere vt vēditionē
z impediat?[z] Reſpondeo, ſi quidem vult impedire totaliter ne fiat,
tunc non poteſt alio modo niſi offerendo pecuniam neceſſariam
pꝛo ſoluendis legatis, l. fin. §. ſin autē tempoꝛe. C. de iur. do. impe.
Item poteſt dicere, offero me paratum vēdere, ⁊ de pꝛetio ſatiſ-
facere legatarijs, ⁊ alijs pꝛo quibus executoꝛes vendere volūt in-
tra terminū competentem, ⁊ de hoc dare fideiuſſoꝛes. quo facto

heres in vendēdo pꝛefertur, vt C. de liti. in auth. nūc ſi heres. ⁊
de pig. auth. hoc ita ſi debitoꝛ. Sed ſi non vult impedire vend[itio]
nem totaliter, ſed illius rei tātum: tūc debet oſtendere, ꝙ alia r[es]
eſt quā magis expedit vēdi: vel magis commode vendi poteſt,
ſic eos in mala fide conſtituat. Item ſi executoꝛes volunt vēde[re]
modico pꝛetio, oſtēdat heres ꝙ alius vult emere maioꝛi pꝛetio
20 ſic, ſi aliter faciāt, cōſtituat eos in mala fide. ¶ † Quero vtrum
aa iſti executoꝛes poſſint trāſferre poſſeſſionē? Puto ꝙ ſic. l. Pa[pi]
nianus. ſ. de publica, pꝛo hoc facit ꝙ teſtatoꝛ cōceſſit eis lic[entiam]
alienandi: ſed alienatio, ⁊ dominij tranſlatio, non poteſt fieri ſ[ine]
21 traditione: igitur videtur permittere. ¶ Deinde quero, [...]
quitur in verbis, cū bannimento, ⁊ ſine, quid impoꝛtant iſta [...]
ba? Reſpon. in executoꝛibus vltimarum voluntatum non ha[be]
mus expꝛeſſum, ſed poſſumus dicere ꝙ teneātur facere bann[imen]
bb tum.[bb] ſicut executoꝛes ſentētie, l. oꝛdo. C. de exec. rei iud. ⁊ l. [...]
cto. C. ſi aduer. fiſ. ⁊ l. ij. ⁊ l. fi. C. de fide inſtrumē. ⁊ iur. ha. fiſc. [...]
hoc eſt verū, quando non habēt liberam poteſtatem ſed qu[ando]
habent liberā poteſtatem, tūc foꝛte idem, ꝙ deberent facere b[an]
nimenta, ſicut tutoꝛes quos cōſtat habere liberā, vt no. in gl. [...]
verb. in exercēdis. ⁊ in gl. fin. in l. mandato generali. ſ. de p[...]
tamē tutoꝛes in vēditione rerum pupilli deberēt iſta bā[nimenta]
facere fieri, l. ⁊ ſi ſine. §. j. ſ. de minoꝛ. ideo iſta verba cū ba[nnimen]
tis, ⁊ ſine, apponūtur, vt ea nō habeant neceſſe facere. ¶ [...]
22 tur in verbis, vſqꝫ ad ſatiſfactionē omnium pꝛemiſſoꝛu[m]
vtrum talis executoꝛ poſſit rē vendere non pꝛeſenti pec[unia]
habita fide de pꝛetio? Videi ꝙ nō in relictis ad pias cau[ſas]
xime per l. ſi pꝛocuratoꝛ. ⁊ quod ibi not. in gl. fi. ĩ. de iure [...]
ſimilitudinem executionis ſentētie, l. a diuo Pio. §. ſed ſi [...]
ĩ. de re iudic. ⁊ hoc puto verū, ſi non habēt liberam. Sed ſi p[...]
mus eos habere liberā, in hoc credo quod poſſint vendere, [...]
tamen habeant fidē de pꝛetio, ⁊ bona fide faciāt, argu. l. qui [...]
23 me, §. Callimachus. ĩ. de verb. obli. ¶ † Quero quid ſi in inſtru-
mento dicitur ſic, tales executoꝛes talē rem vendiderūt pꝛo ta[n]
to pꝛetio, quod pꝛetiū cōfeſſi fuerunt ſe habuiſſe, non autem dici
tur ꝙ receperint, an ſufficiat? Puto ꝙ non qꝛ per hoc non imple-
tur cauſa quare eſt mādata vēditio, eis enim mandatur pꝛo ſatiſ-
factione omniū pꝛemiſſoꝛum. Sed ſi cōſtentur ſe vēdidiſſe, ⁊ ha-
cc buiſſe, nō videtur[cc] facta vēditio pꝛo ſatiſfactione legatoꝛum, [...]
poſtea appareat facta ſatiſfactio legatoꝛū. Hoc vltimum pꝛoba-
tur in l. ſed ⁊ Iulianus. §. pꝛinde. ſ. ad Macedo. pꝛimū, ꝙ confit[en]
do ſe habuiſſe nō ſufficit, pꝛobatur in l. ſi ex cautione. ⁊ ibi no. C.
de non nu. pec. ⁊ ĩ. ſi quid in frau. pat. l. j. §. ꝙ ſi in lite. ⁊ §. [...]
24 tuam. ¶ † Quero, quid ſi dicitur in inſtrumēto, quam pecuniam
recepit in mei pꝛeſentia notarij. ſed nō apparet ꝙ legatarijs [...]
luta. an ſufficiat emptoꝛibus? Reſpon. ſic, qꝛ cum ob [...]
ſam habuerunt mandatū executoꝛes a teſtatoꝛe, ſufficit [...]
res ob iſtam cauſam ſoluerint, licet executoꝛes in [...]
conuertant. l. j. §. non autem. ver. ⁊ Pegaſus. ⁊ ver. [...]
25 Offilius. ſ. de exercito. actiōe. ¶ † Quero, an pꝛo[...]
ne quam faciūt executoꝛes, obliget heredes? Puto [...]
pꝛomiſſionem ſecundum conſuetudinē ciuitatis. l. ſi [...]
cum gl. j. ſ. de pig. action. ⁊ l. Iulianus. §. ſi pꝛocurato[r] [...]
empt. ⁊ C. cred. euict. pign. non deb. per totum. quod [...]
xit quod quando aliquis vendit ex officio ſibi iniuncto, [...]
dd tenetur de euictione.[dd] l. ſi pignoꝛi. ⁊ l. qui erat heres. ſ. fami[liae her]
26 ciſc. ¶ † Vltimo quero, an executoꝛ teſtamenti poſſit con[...]
legatarijs. Gloſ. ſuper ver. de heredibus, tenet quod non [...]
mio. §. j. ĩ. quan. dies leg. ced.

ADDITIONES.

a ¶ Alio herede. Pꝛo concoꝛdia, adde ꝙ dos eſt nedum cauſa fa-
uoꝛabilis, ſed etiam cā pia. Bar. in x. q. in l. ſi conſtante. in p[...]
ſo. mo. alleg. tex. in l. cum his. §. ſi mulier. ff. de cond. indeb. [...]
Bar. ibidē parū faciat. cōtra all. tenere in hac l. alio. So. [...]
l. ſi conſtāte. in pꝛin. ꝙ Bar. in d. pꝛin. debet intelligi ſecundū [...]
tationem quam facit in tra. alimentoꝛum. ⁊ in hac l. faciēdo [...]
rentiam, an dos ſit data diuiti, an pauperi, ſed in hac diſtinc[tio]
ne in hac l. alio. in d. trac. non loquit Bar. de dote, niſi dicatur
dos ſuccedit loco alimentoꝛum, licet non ſit ſemper bonū [...]
per Alex. in l. ſi gener. in addi. ad Bar. ff. de his qui. vt indi. [...]
in auth. res que. C. communia de leg. in repe. vide aliam conc[oꝛdiam]
quam poſui ad l. a diuo pio. in §. ſed ſi emptoꝛ. ff. de re iudi.
b ALEX. ¶ Herede. Adde no. in l. pater filium. §. Tuſculan[us]
de lega. iij. quid autem ſi eſſet caducum, vt qꝛ heres ſcriptus [...]
deret viuo teſtatoꝛe, vide Bar. in l. Centurio. in ij. q. pꝛin. in [...]
ſed quid ſi teſtatoꝛ de vulg. ⁊ pup. ⁊ quod ĩ. pꝛoxi. dicam. ⁊ hic [...]
de Bald. in l. j. C. de ſacroſan. eccleſ. ⁊ diſtin. Barto. hic, ſequ[...]
⁊ ampliat Ino. in l. Centurio. de vulga. ⁊ pupil.
c ALEX. ¶ Vnde tene pꝛimam lectu. No. ad no. in l. ſi ſic. de [...]
iij. aliter loquitur Barto. in l. hereditas. la ij. de here. inſt. ⁊ [...]
per B[...]

per Barto. in l. Centurio, in q. ij. princ. in verſi. ſed quid ſi teſtator dixit de vulga. ⁊ pupil. vbi videtur velle ꝙ iſti fideicommiſ. ſint heredes directo vbi colonus non eſt heres ſed contrarium ſalua reuerentia videtur verius licet enim ſubintelligatur a iure quod directo accipiat, tamen non ſequitur quod directo ſit heres, cum nullum commodum ſentire debeant, ſed ſint nudi diſtributores. ſecundum eundem Bart. in l. ſi quis Titio. de leg. iij. ⁊ in l. pecunie. de ali. le. ⁊ d. l. hereditas. Item licet aliquãdo legatarius accipiat directo ⁊ propria authoritate. l. Titia cum teſtamẽto. §. j. de leg. ij. non tamen dicitur heres, ⁊ hoc operatur ꝙ ſi vnus tantum ſit inſtitutus heres qui decedit viuo teſtatore dicatur decedere inteſtatus, nec fideicommiſſarij ad pias cauſas erunt heredes: ſecus ſecundum opi. Bar. ⁊ hanc ſententiam contra Barto. tenuit Franc. Tig. de Piſis in l. captatorias. de leg. j. ⁊ Bar. de Sarcia no valentiſſimus vtriuſque iuris doc. in ſolenni repe. ſua c. ſi pater. de teſt. in vj. veruntamen ſi eſſet clauſula codicillaris, heredes ab inteſtato grauarentur reſtituere iſtis fideicom. ⁊ ita etiam pro iſta ſententia conſuluit, Jo. Uelle. Sed ad predicta poſſet reſponderi per no. per Bar. in conſi. inci. Nico. fecit teſtamentum. ⁊c vbi dicit ꝙ vniuerſitas bonorum aſſignata alicui, non inſtituto facit preſumi inſtitutionem l. his verbis. de here. inſti. cum gl. que rationes ceſſant in caſibus ſupradictis, ⁊ vide que dixi poſt Bart. in d. l. ſi ſic. ⁊ in d. l. Centurio. ⁊ in d. l. ſi quis Titio. ⁊ in d. l. his verbis. adde que poſui in l. Centurio.

ALEX. ¶ Executori permiſſuʒ. An liceat executori vẽdere, ⁊ an teneatur ſatiſdare, vide eũ in l. diuus. ȷ̃. ſi cui plus quam per l. fal.

ALEX. ¶ Falcidiam vtrum de relicto alimentorum detrahitur falcidia, adde omnino Bar. in l. diuus. ȷ̃. ad fal. adde tamen ꝙ alimenta relicta filio naturali, non cedũt in piam cauſam, ſecundum Bal. in l. j. C. de ſacro. ſanct. eccle. vbi idem dicit, ⁊ in relicto facto concubine.

ALEX. ¶ Ad pias cauſas. Utrũ relictum cauſa alimẽtorum dicatur pium, ⁊ ꝙ dicatur, probat tex. in l. Mela. in prin. ȷ̃. eod. ibi pietatis cauſa. ⁊ Bar. in trac. alimentorum, determinat idẽ ꝙ hic, ⁊ adde Ang. ⁊ alios in l. ſi Stichum. §. ſtipulatio. de verb. obl.

ALEX. ¶ Ultimo oppo. Uide Alexã. in l. ſi certis annis. C. de pactis.

ALEX. ¶ Quero igitur. Sed quid ſi executores inter ſe diſcordant, quis exequetur, vide Bald. in l. id quod pauperibus, C. de epiſ. ⁊ cleri.

ALEX. ¶ Diſtribui inter pauperes. Et vide ȷ̃. etiam in vltim. apoſtilla magna in fi.

k ALEX. ¶ Hereditatis aditio. Et de materia executorum vide aliqua que habentur ȷ̃. eo. in l. a filio. ⁊ ad queſtionem bar. hic, vide Bal. ⁊ Jmo. in l. ſi in diem in prin. de condi. ⁊ demon.

l ALEX. ¶ Sit adita. Sed vtrum in donatione cauſa mor. poſſit dari executor. vide Bald. qui dicit ꝙ ſic. in l. executorem. de execu. rei iud.

m ALEX. ¶ Jmportat arbitrium. Not. ꝙ iſtud verbum licentia, importat arbitrium boni viri. Et ad hoc vide not. per Bar. in d. l. j. in v. q. prin. C. de ſacro ſan. eccle.

* CLAV. DE SEISS. ¶ Liberam. De hoc verbo, libera, vide Barbat. conſi. iij. volu. j.

n ALEX. ¶ Certe ſi diceret. Sʒ bal. in c. j. in fi. per illũ tex. de pac. iur. fir. videtur tenere contrarium dixi in l. ſi ſic. de leg. j. ⁊ ibi bar.

o ALEX. ¶ L. qui explicandi. ⁊ ibi Bal. C. de accuſ.

p ALEX. ¶ Poteſtatem. Not. ꝙ iſta ſunt paria dicere liberum, vel plenum mãdatum, ⁊ poteſtatem. Facit ad hoc ꝙ no. dicit bal. in l. ⁊ ſi poſt tres. ſi quis cau. ⁊ adde ꝙ habere liberam voluntatem, eſt eſſe ſubmiſſum reg. iur. ſecundum Bar. in l. fideicommiſſa. §. ſi ſic. de lega. iij. Et adde ꝙ dicit Bal. in l. ſi quis maior. in prin. C. de tranſ. Quid ſi dixerit ꝙ faciat velle ſuum? Dic ꝙ importat liberam voluntatem ade quod nullus contradicere poſſit, ſecundum Bar. in extraua. ad reprimendum. verſi. videbitur. ⁊ An. in c. j. de conſti. ⁊ dicit Abb. Sicu. per illum tex. in c. j. de his que fi. a maio. parte capit. quod verbum facias ſecundum voluntatem tuam, refertur ad abſolutam voluntatem, non ad arbitrium boni viri. Jn contrarium tenet Bald. in ru. de pe. iudicis qui male iudi. ⁊ in l. j. in ver. quero nunquid iudex. Et vide Bar. in l. fi. ad fin. C. de pret. ſtip. quid de verbo, diſcretioni, ⁊ conſcientie ⁊ per bal. in l. fi. de iur. do. impetran. ⁊ adde Bar. in materia in l. creditor. §. Lucius ff. mand. ⁊ vide Bart. in l. ſi ſic. de leg. primo. ⁊ de procuratore qui habet liberam, vel plenam poteſtatem, ⁊ quando habeat, ⁊c. vide Alex. in l. ſi procurator. C. de procu.

CLAVD. DE SEISS. ¶ Pro ſatiſfaciendis legatis. Contra hoc vide Bald. in d. §. ſi pretor. in fin.

ALEX. ¶ Omnem alienationem. No. ꝙ appellatione vẽditionis continetur omnis actus dominij tranſlatiuus, hoc verũ quãdo profertur a priuato, ſecus ſi a iudice, vt l. ſi pupillorũ. §. ſi pretor. de reb. eod. ⁊ adde ꝙ not. in l. j. C. ſi aduer. tran. ⁊ vide Bart. in l. j. vbi habes poſt eum C. de vſuc. pro emp. Sed an prohibitus alienare, prohibeatur poſſeſſionem transferre vide Alexan. in l. ſ. §. vir vxori. ȷ̃. de acqui. poſ.

* ALEX. ¶ Tene ꝙ ſic. Bal. in d. l. pe. C. quando decr. opus non eſt. ſequitur gloſſ. ibi, vbi omnino vide. ⁊ ibi dicit ꝙ eſt paſſus nouus, ⁊ ad Bar. hic. adde Bal. in l. fi. §. ſin autem legata. C. de bon. que lib. ⁊ ad hec no. adde Bartol. in authen. hoc ius porrectum. circa med. C. de ſacro ſan. eccle.

r ALEX ¶ Non poſſint. Adde ꝙ idẽ tenet Bar. in l. a diuo Pio. §. in venditione. de re iud. ⁊ Bal. in l. ordo. de exe. rei iudi. ⁊ Abb. in c. ꝙ ad conſultationem. de re iud. ꝙ tamen limita eſſe verum, vel de iure iſto, vel vt res magni valoris pro paruo debito non vendantur ſecundum gloſſ. in l. quandiu. de diſtra. pig. alias hodie etiam meliora poſſunt capi pro ſatiſfactione debiti pecuniarum, ſecundum Jmo. in §. in venditione. ⁊ Joan. Andr. in addi. Specu. in titu. de exe. ſen. §. ſequitur, ſuper ver. j. referentem ita tenuiſſe Gui. de Suʒ. per authen. hoc niſi. C. de ſolu. ⁊ per §. ꝙ autem. de fideicom. vnde dicta auth. ſumitur. Adde quando res magni valoris poſſit vendi pro paruo debito, Bald. conſ. lx. iij. li.

s ALEX. ¶ Pretio volunt. Et vtrum executores poſſint mouere actiones contra debitores, vide Bald. ꝙ ſic in d. l. id ꝙ pauperibus. de epiſ. ⁊ cle. ⁊ per Bart. in l. ſi qui Titio. de lega. ij. ⁊ bal. in l. nulli. de epiſ. ⁊ cleri. ponit an poſſit agere, ⁊ conueniri.

t ALEX. ¶ Contra emptorem. Sed cõtrariam opi. tenuit Paul. de Caſtr. in l. pretium. C. de procu. per d. l. j. ad quam dicit quod Bartol. non bene reſpondet, ⁊ hoc dicit verum ſi executores ſint ſoluendo.

v ALEX. ¶ Requirendus. An heres debeat requiri ab executoribus, habetur per Bald. in l. nulli. in ij. queſt de epiſcop. ⁊ cleri. per Specu. in tit. de inſt. edi. §. nunc aliqua. vbi per Joan. Andr. per Pet. de Anc. in c. tua nobis. de teſtamen. facit ꝙ no. Bald. in l. captatorias. in iij. q. in fin. C. de teſt. mili. an poſſint declarare incerto, ⁊ irrequiſito herede, ⁊ hic adde Bal. in l. id quod pauperibus. in xviij. q. C. de epiſ. ⁊ cleri.

x ALEX. ¶ Jn contrariũ videtur. Et no. ꝙ ſi quis ſit executor teſtamenti. ⁊ rẽ vendat, poteſt petere emptor ꝙ heres cogatur hũc contractũ ratificare ne ſibi queſtio vnꝗ moueatur, ſecundũ bal. in authen. ſi captiui. C. de epiſ. ⁊ cle. dubitat̃ an executores poſſint vẽdere habita fide de p̃tio, dic de hoc, vt p Bar. in l. a diuo Pio. §. ſed ſi emptor. de re iu. ⁊ no. ꝙ dicit Bald. in l. ij. C. de vxo. mi. ſe audiſſe a Bar. vbi omnino vide, ⁊ vtrum heres ſoluẽs legata executori ſit liberatus, a legatarijs, vide Jo. and. in tit. de inſt. edi. §. nunc vero aliqua. cuius dicta ſequitur Pe. de anch. in cle. j. de teſti. ⁊ vtrum executor poſſit pro ſe emere res venales, vide Jo. an. in d. §. nunc vero aliqua. Jtẽ no. ꝙ debitores ſoluentes executoribus nõ liberantur ipſo iure, ⁊ ideo poſſunt dicere nolle ſoluere, niſi de cõſenſu heredis. ſm Bal. no. in l. j. C. de execu. rei iu. Sed an vnus executor, poſſit aliũ facere, vide in l. quidã. de re. dub. ⁊ Bal. omnino in l. nulli. ver. domini. C. de epiſ. ⁊ cle. ⁊ in d. l. ⁊ in epiſtola. in fi. C. de fidei. Executor poteſt male ablata remittere, vel reſtituere ſecundum Bal. in l. etiam. C. de fide. An executor teneatur facere inuentarium vide Bal. in auth. ſed cum teſtator. in fi. C. ad l. falc.

y ALEX. ¶ Facere. Dicitur facere clam, qui facit irrequiſito eo qui poſſet aliquo modo contradicere, ꝙ no. ⁊ adde Bart. in l. non intelligitur. §. tacita. ȷ̃. de iur. fiſ. ⁊ ibi poſt eum in l. clam poſſidere. in princip. hic alleg.

* CLAV. DE SEIS. ¶ Nunc ad propoſitũ. Jſtud limitat Ale. conſi. lxij. vol. ij. niſi heres eſſet pupillus: ⁊ ibi etiam ponit an eo caſu requiratur decretum.

z ALEX. ¶ Uenditionem impediat. Utrum heres poſſit impedire venditionem fiendam per executores, vide Spe. ⁊ Joã. an. in d. §. nunc aliqua. ⁊ per Pe. de anch. poſt alios in c. tua nos. de teſ. Et vtrum ipſi executores poſſint offerre legatarijs pro ſatiſfactione quãlibet aliam rem etiam extranei, an vero corpus hereditariũ? Bar. tenuit quod corpus hereditarium, Bald. contra, vt per eũ in d. l. id quod pauperibus. de epiſco. ⁊ cleri. loquor quando in hereditate non eſt pecunia.

aa ALEX. ¶ Quero vtrũ. Utrũ executor poſſit trãſferre poſſeſſionẽ. Et quid de dñio ⁊ an inuito herede, vide Bal. in d. l. id ꝙ pauperibus. ſed vtrũ executor de culpa teneat̃, dicendũ vr̃ put dr̃ in herede ſecundũ diſtin. Bar. in l. cũ res. §. culpa. de le. j. que verba Bal. ⁊ Jmo. ibi extendunt̃ ad executores. Tu vide plene Bald. in l. pignus. de pig. ac vbi dicit ꝙ non tenetur de leuiſſima. ⁊ no. ſecundum Bal. in l. id ꝙ pauperibus. ꝙ executio nõ rite facta põt per eundem reuocari, ſed tunc per id qd̃ habes in l. cum quidã de his quibus vt indi. vbi incontinenti videtur priuatus officio eligẽdi, ⁊ an executor teneat̃ cauere, vide i l. diuus. ȷ̃. ſi cui plus quã per l. falc. Et an officiũ executoris relictum in teſtõ dicat̃ legatũ, ita ꝙ illud ſemel repudiatũ nõ poſſit amplius acceptari, vide Bal. in l. deberi. C. de fidei. lib. an aũt heres poſſit preuenire executorẽ

ſn ſolnendo, vide Bar. in l. fi. C. de fideic. liber. an arbitrium execu
toris poſſit reformari arbitrio iudicis Bal. ꝙ ſic in l. fi. in prin. C.
de le. ⁊ habes ibi quid ſi executores ſint diſcordes. ¶ Adde an
executor poſſit transferre poſſeſſionem, ⁊ an poſſit habere fidem
de pretio, Bald. conſ. clxxxv. iij. vol.

b ALEX. ¶ Bannimentum. Sed iſte ſubhaſtationes non ſunt
neceſſarie in venditione rerum mobilium que poſſunt vendi in fo
ro vt not. Bald. in l. j. C. ſi propter pu. penſi. vide que habes poſt
Bart. in l. fi. C. de fide inſtru. ⁊ iure haſte fiſ. lib. x.

c ALEX. ¶ Non videtur. Adde Bal. in l. fi. §. ſi autem legata, de
bo. que libe.

d ALEX. ¶ De euictione. Vendens ex officio ſibi iniuncto non
tenetur de euictione: vide no. in l. procurator pro euictione. ff. de
procu. ⁊ Bart. ⁊ Bal. in l. ſi ob cauſam, in fi. C. de euic.

LEX X.

1 ☞ Vaſallus debet omnibus filijs domine iurare fidelitatem,
mortuo domino.

Cum vnus. Prelegatum cū onere alimētorū
tranſit ad heredes heredis, licet
ſint plures. h. d. Primo, ponit dictum. Secundo, format
vnam obiectionem, ⁊ ad eam reſpondet, Secunda ibi ſi tamen,
¶ Op. dices tu, iſte tex. licet ex preſumptione procedat, nō tamē
ſequit ex neceſſitate, quid enim ſi heredes heredis ſint diſcordes,
haberet ne tūc locum iſta lex? Rn̄. ſic, ⁊ recurretur ad remedium
1 l. iij. ff. eo. ¶ Querit Dy. vtrum† heres feudatarius debeat iura
re omnibus heredibus domini, vel vni tantum? Et dicit, ꝙ omni
bus, arg. huius legis. quod tangit gloſ. in l. ſi cuius. ff. de vſufru. ⁊
Iac. de Are, in l. de pupillo. §. ſi plurium. ff. de noui ope. nū. ⁊ gl. di
cit in c. j. §. omnes. ſi de feud. fue. cōtro. in feud. No. gl. qd cōtinea
tur appellatione domus, ⁊ habuimus in l. j. §. hoc autē. ff. ad Sil.

§. Verbis fideicommiſſi. Alimēta de
bentur etiā
pro eo tempore quo fuit retardata libertas abſq; mora heredis.
hoc dicit. No. tex. ibi explorari.

1 ☞ Alimenta debentur ſorori arbitrio boni viri pro qualitate
dotis, ⁊ creſcunt etate creſcente.
2 Frater ſororem alere tenetur.
3 Legatum pro dote eſt conditionale, non purum.

1 **§. Alimentis.** Vir bonus† debet arbitri alimen
ta pro qualitate relicte dotis, que
alimenta creſcunt, creſcente etate. h. d. tex. Item dicit tex. in viro,
⁊ vxore, in l. ſi cum dotē. §. ſi autē in ſeuiſſimo. ff. ſo. ma. ꝙ ītelligo,
2 quando vires dotis ſufficerent: † aliter frater tenetur alere ſoro
rem, l. qui filium. ff. vbi pup. educ. deb. ⁊ vir vxorem, vt no. per Cy.
in d. §. ſi autē. Op. ⁊ videtur ꝙ imo, arbitrio boni viri, ſecūdum
quātitatē hereditatis, debēt ſolui alimēta, l. alimēta. ff. eo. Dic vt
3 in gl. ⁊ tene opi. Hug. quia magis eſt vera. † Item facit iſta lex, ꝙ
legatum pro dote non ſit purum ſed conditionale, ſoluendum
tempore matrimonij quod an ſit verum dicam in l. Titio. §. Ti
tio genero, ver. quero, an tempus ff. de condi. ⁊ demonſtra.

LEX XI.

1 ☞ Legatum alimentorū nō perit per dānationem in metallum.
2 Alimenta damnato relinquuntur.

Si cui. Damnatus in mettalum, poſt reſtitutionē
preteriti temporis ⁊ futuri alimēta petere
poteſt. h. d. ¶ Op. ⁊ videtur, ꝙ poſt reſtitutionem nō pe
1 tit alimenta preterita, l. in inſulam. C. de ſen. paſ. Veritas eſt, † ꝙ
hic loquitur in legato alimentorum, quod per damnationem in
2 metallum non perit: † q2 etiam dānato poteſt relinqui, l. ſi in me
tallum. ff. de his que pro non ſcri. Item opp. de l. ſi in metallum. ff.
de iure fiſ. Sol. Hoc ſpeciale in alimentis. Eodem modo ſolue con
trarium de leg. ij. C. de bo. preſcrip. Item opp. ff. eo. l. iij. Sol. vt ibi
Opp. gl. de l. cum allegatis. C. de re mili. Solu. Speciale eſt hic in
alimentis. Pro hoc ff. e. l. ſeruos, ⁊ ibi aliqua dicam.

LEX XII.

1 ☞ Modi adiectio fauore legatarij non minuit legatum.
2 Alimenta ſi debent percipi ex fundo, ille fundus dicitur hypo
thecatus.
3 Alimenta ſi ſunt legata ex tali fundo, ſi non percipiuntur tot fru
ctus ſufficientes ad alimenta, debent ſuppleri per heredem.
4 Bona viri non ſunt obligata vxori pro alimentis, niſi in dotem
fuerit datus fundus ineſtimatus.

Lucius. Si predia pro alimentis relictis obligā
tur, ex hoc legatum alimentorum nō au
getur, vel minuitur. h. d. Opp. modus adiectus legato vi
detur pro conditione, l. j. C. de his que ſub modo. Unde ſicut con
1 ditionis adiectio minuit legatum, ita ⁊ adiecto modi, Soluit. † gl.
hoc verum, niſi modus ſit adiectus in fauorem legatarij. Proba
a tur in l. Titio, in prin. ff. de condit. ⁊ demonſt. Sed ponamus[a] † ꝙ
2 teſtator nihil dicat de hypotheca: ſed dixit, quod volebat alimen
ta percipi ex illo fundo, an fundus ſit obligatus? Quidam [illegible]
non. Azo dicit hic contrarium, ⁊ in l. Caius. ff. de annu. leg. [illegible]
hodie eſt determinatum, cum omnia bona hereditaris ſint [illegible]
3 gata pro legatis, l. j. C. communia de le. ¶ Quero, † pone [illegible]
tor nihil dixit de obligatione, ⁊ non percipiuntur tot fruc[tus]
quot ſufficiunt ad alimenta: an debeāt ſuppleri, vel expectari [illegible]
ctus ſequentis anni? Hoc tangit Cy. in l. ſi quis argentum [illegible]
dona. Dixi in l. inter ſtipulantem. §. ſacram. ff. de verbo. obliga. [illegible]
eſt multum longa materia. Sed dico nunc, ꝙ debent dari [illegible]
gra alimenta, quia locus, nō gratia taxationis fuit adiectus [illegible]
gratia demonſtrationis, quia poſt perfectum legatū fuit [illegible]
ex tali predio, vt eſt tex. in l. quidam. in prin. ff. de leg. j. Et [illegible]
ſoluitur contrarium quod format gl. de l. cum certus. ff. [illegible]
triti. ⁊ oleo lega. quia ibi fuit adiectus certus locus gratia [illegible]
tionis: hic gratia demonſtrationis, ⁊ poſt perfectum leg[atum]
4 ¶ Item iſta lex alleg. ad q. vtrū† bona[b] viri ſunt obligata [illegible]
b pro alimentis, quam format Spec. in tit. de dona. poſt [illegible]
ſti. §. formatis. verſ. ſed nunquid. ⁊ ibi dicit, ꝙ ſunt obligata [illegible]
cum alimenta debeantur ex bonis mariti, ⁊ bona ſunt ob[ligata]
pro eis, vt hic, ⁊ ff. eo. l. ij. ergo, ⁊c. Cy. ⁊ Iac. de Are. dicit [illegible]
l. vnica. §. exactio. C. de rei vxo. actio. Quidam doctor [illegible]
dus diſputauit contrarium tali ratione, quia certi ſunt [illegible]
quibus bona ſunt obligata, vt in tit. in quib. cau. pig. [illegible]
ta. contraha. Sed iſte caſus non eſt de illis, ergo, ⁊c. [illegible]
l. iſtam, ⁊ l. ij. ff. eo. Rn̄. quod hic loquitur, quando bona [illegible]
gnata, vt alimenta preſtentur: ſed vir non habet bona [illegible]
ad hoc. Et licet bona ſint obligata pro dote, ſecus eſt in [illegible]
ꝙ videtur verum: tamen ſi fundus eſſet datus ineſtimatus [illegible]
eſſet res deſtinata pro oneribus matrimonij, puto ꝙ illa [illegible]
eſſent obligata, cum fuerint data pro oneribus matrimonij.

ADDITIONES.

a POMA. ¶ Sed ponamus. Vide Bart. conſ. ccxvi. ⁊ ff. ead. l. [illegible]
item iſta l. alleg. vide Alex. in l. ſi cum dotem. §. ſi autem in j. col.
ver. item no. ff. ſo. ma.

b ALEX. ¶ Utrum bona. An bona viri ſint obligata vxori pro
alimētis, habet per bar. ⁊ doc. in l. ſi cū dotem. §. ſi autē. ſo. ma. [illegible]
bi videt bar. ſibijpſi contrarius, ⁊ Imo. in ea. l. §. itē pater. no. per
Mod. inſt. de act. §. fuerat, ⁊ adde bar. ī tra. de ali. in fi. p Spe. in
ti. de do. poſt diuor. reſt. §. fi. ꝟ. ſz nūquid bona viri. Adde an bo
na viri ſint tacite obligata p alimētis vxoris. Pau. de ca. cōſ. [illegible]
Ro. conſi. cccclīij. Abb. conſi. xliij. ij. lib.

LEX XIII.

1 ☞ Teſtator ſi emit libros filio, ⁊ in teſtamento diſpoſuit [illegible]
ferret ſi filius moriatur viuo patre, qui deinde alteri filio [illegible]
illos libros, ⁊ perfecit ſtudium, moriatur deinde pater cum [illegible]
teſtamento, filius tenetur conferre.

Titio. Legatum in dubio, intelligitur [illegible]
alium cum onere ſuo. h. d. Cō[illegible]
tum. in prin. ff. de adi. leg. Oppo. de l. ſi t[illegible]
Sol. ibi legatum fuit tranſlatū in eundem: hic in [illegible]
1 l. dixi in q. de facto, pater† habuit filium, quem prim[illegible]
cit, ⁊ ſibi libros emit, ⁊ in teſtamento voluit ꝙ filius [illegible]
ret. Cōtingit, quod pater ſuperuixit, ⁊ filius deceſſit: pater [illegible]
poſtea alij filio illos libros, qui perfecit ſtudium ſuum. [illegible]
ter deceſſit cum eodem teſtamento: querebatur, an filius [illegible]
conferre? Dixi ꝙ ſic, q2 iſti libri videntur tranſlati cum ſuo [illegible]
re, vt hic, ⁊ l. legatum. ff. de adi. leg. quod no.

1 ☞ Dictio quod, facit conditionem.
2 Morari qui debet cum aliquo, non perdit legatū, ſi ex iuſta cau
ſa non poteſt morari.
Vxor, cui ſunt relicta alimenta per teſtatorem in domo ipſius te
ſtatoris, non perdit legatum, ſi commode ibi morari non po[teſt]
3 Clauſula, donec ſtabit in domo cum heredibus, in legato, [illegible]
tat fauorem heredis.
Alimenta qui percipit in domo heredis, debet aliquid opera[ri]
Vxor que alitur a viro, debet omnia in domo facere.

§. Imperator. Legatum alimētorū factum [illegible]
quoad cū aliquo moraretur, [illegible]
etiam mortuo eo, cum quo debet morari. Itē eo viuo ex iuſta cau
ſa pōt ab eo diſcedere. h. d. concord. l. j. C. de legat. Vides ergo [illegible]
prin. quod poſt mortem debentur alimenta. Cōtra de leg. Se[illegible]
prin. ff. de an. leg. Sol. ibi legatum relictū fuit fauore eius cū [illegible]
debet morari: hic non. ¶ Item opp. quando conditio mixta [illegible]
pendet ex voluntate legatarij, ⁊ alterius, deficit propter [illegible]
deficit legatum. l. legatum. C. de cond. inſer. ⁊ l. in teſtamēto. [illegible]
1 de conditio. ⁊ demonſtra. Sol. dicunt† quidā, ꝙ dictio quoad [illegible]
facit conditionem, vt no. in l. j. C. de leg. hoc non eſt verū, vt [illegible]
l. j. ff. de condi. ⁊ demonſtr. ideo gl. alibi dicit ꝙ eſt ſpeciale fa[uore]
alimentorum, vt no. in l. j. C. de inſti. ⁊ ſubſti. ⁊ l. in teſtamento. [illegible]
conditio. ⁊ demonſtra. que glo. dicunt veritatem, licet Dy. [illegible]

dicat in c.imputari.de reg.iur.lib.vj.ꝛ Pet.in l.j.C.de leg.quoꝝ opin.reprobo in l. illis libertis.ĩ.de cõd.ꝛ demõ.ꝛ ibi dicã. Not. vlti.[a] in verbis huius §.† ꝙ ille qui debet morari cum aliquo, ſi non poteſt ex iuſta cauſa,non perd.: legatũ,ꝛ dic,vt in l.Meuia. in fin.ſ.de ann.leg. Unde ſi teſtator reliquit alimenta vxori in domo ipſius teſtatoris, ſi nõ poteſt ibi cõmode morari, q̃r eſt iuuenis,ꝛ aliqui ſunt ibi qui veriſimiliter luxuriarẽtur cum ea poteſt habere,ꝛ petere alimenta.ꝛ recedere de domo. pro hoc l.penul. ſ. vbi pupil.educ.deb. ¶ † Quero, quid importat dicere,donec ſtabit in domo cum heredibus? Reſpõ.importat fauorem heredis, quia ibi ſtando,dicitur minus grauis alimentatio. Secundo cõtinet aliud commodum,quia iſte qui debet ſtare in domo, debet preſtare aliqua ſeruitia ſecundum qualitatem perſone. Nam ſi eſt famula, debet preſtare aliqua ſeruitia ſecundum qualitatem ſue perſone,non tamen iure ſeruitutis Dices tu imo omnia debet facere,l.ſicut patronus.ĩ.de ope.lib. Rñ.illud eſt verum,quãdo mulier percipit alimẽta,non iure legati,ſed quia eſt vxor, que habet alimẽta ex eo quod operatur in domo:hic aũt habet iure legati.[b]

ADDITIONES.

ALEX. ¶ No.vlt. No.ad limitatio.coꝝ que no.Bar.in l.libertis quos.§.Lucius.ĩ.e.vide ꝙ ibi dixi,ꝛ Bal.in l.j.C.de leg.ꝛ in l. ſi ea.de cõdi.inſer.ꝛ Bar.ꝛ Bal.ꝛ Ang.in l.diuortio.in prin.ſol. ma.ꝛ Ang.in l.Titia.ĩ.de ſol.bene facit quod no.Bal.in l.quod in vxorem.C.de neg.geſt.adde Bal.conſi.lxxviij.iij.lib.

ALEX. ¶ Jure legati. Si maritus reliquit alimenta vxori in domo,vtrũ debeat operari heredibꝰ viri. Bar.hic tenet ꝙ nõ, Bal. cõtra,quẽ omnino vide in l.j C.de leg. Item ſi non põt ſtare in domo propter heredũ ſeuitiã,ꝛ malos mores,remittitur talis conditio. Idẽ ſi cum heredibus viri non poſſet habitare ſine ſiniſtra ſuſpicione,quia eſſet valde pulchra,vt ibi per Bald in d.l.j.vbi etiã ponit ꝙ ſi pater mandat filijs, vt honorificent eam, ꝛ tractent eo modo,ꝛ forma,put ipſe tractabat, quid cõtineatur appellatione iſtoꝝ verboꝝ.quẽ ibi oĩno vide,ꝛ vide Bar.in l.diuortio.ſo.ma.

LEX XIIII.

☞ Adiectiuum ſignificatiuum etatis,adiectum perſone legatarij,non reſtringit legatum.ꝛ nu.3.

Alimenta ſimpliciter relicta,debentur in vita.nu.4.

Pubertas in maſculo,alimentorum fauore, intelligitur vſq; ad decimumoctauum, in muliere,vſq; ad decimũquartũ annũ.nu.5.

Puer,ꝛ puella intelligitur,donec durat pubertas.

MEla. Adiectiuũ † ſignificatiuũ etatis,adiectũ perſone legatarij,non reſtringit legatum. Itẽ alimenta relicta ſimpliciter debentur in vita. Item alimẽtorũ fauore pubertas in maſculis, intelligitur vſq; ad xviij.annũ,in feminis vſq; ad xiiij.ann h.d. No.tex.ibi,aut ſi non apparet,ꝛc. Itẽ no.ꝙ puer ꝛ puella intelligitur,donec durat pu-
a bertas. ¶ Opp.ad prin.extra gl.ꝛ videtur † ꝙ adiectiuũ ſignificatiuum perſone reſtringit etiam vt nõ porrigatur ad alias perſonas quã que ſint eiuſdem etatis,l.nõ aliter.§.fi.ſ.de le.iij. Sol. Hic illud adiectiuum adijcitur certe perſone:quia dicitur,Titie puelle,vnde cauſa demonſtrationis magis quam reſtrictionis videtur appoſitum,ſed ibi ponitur adiectiuum ſimpliciter, ꝛ indefinite tantum:vnde debet referri ad alias perſonas, quibus conue-
3 nit illa etas. ¶ Item dicitur hic, † ꝙ alimenta debentur in vita tantum. Contra ſ.eod.l.iij. Solu.ibi fuit legatus fundus ad alimenta,ꝛ ſic proprietas:hic vero ſimpliciter,alimenta,ꝛ ſic cũ vita finiuntur. Simile in l.cũ hi.§.modus.verſi.conſtat.ſ.de tranſac.ꝛ ĩ.ad l.Fal.l.hereditatũ. ¶ Tertio opp.† dicitur hic ꝙ pubertas durat in alimẽtis vſq; ad xviij.an.alias cõtra. Contra iſtud opp. de l.arrogato.§.non tantũ.ſ.de adop. Solu. Ibi codẽ modo quo
3 hic accipitur,vt ibi no. ¶ Ulti.[a] † quia hic ponit vnum ſpeciale fauore alimentoꝝ:quero de alijs,quot ſpecialia habet? Reſpon. habet fauorem, primo, quia ex minus vtili voluntate debentur, cum triennij preſtatione,l.j.C.de fideicommiſ. Item quia poteſt relinqui non capacibus,vt ſ.eod.l.is cui.ꝛ l.ſeruos.ĩ.eod. Item per clauſulam generalem,que minuit legata, legatum alimentorum non minuuntur,vt ĩ.eod.l.liberis.§.poſthumis. Item, quod relictum nominatim intelligitur repetitum a ſubſtituto, vt ſ.eo. l.iiij.§.Lucius. Item habet priuilegium in modo exigendi, quia executor habet actionem.vt ſ.eod.l.alio. Item breuiores dantur dilationes.l.ij.de re iudi. Item non admittitur appellatio,[b] l.fin. ĩ.de appel.recip. Item quandoque non admittitur compenſatio. l.iij.C.de compen. Item habet priuilegium in modo durandi. Nã pubertas intelligitur longiori tempore,vt hic. Item non poteſt pacto contrahentium ſine authoritate iudicis remitti,l.cum hi. per totam l.ſ.de tranſ. Item poteſt agi pro his tempore feriato,l. ij.ſ.de ferijs. Poſſunt,ꝛ alia ſpecialia[c] reperiri,quod laborioſum eſſet potius quam ſubtile,vt dixit glo.in ſimili in l.j.ſ.ſolu.matri.

ADDITIONES.

a POMA. ¶ Ult. Limitat Spe.iſtam cau.per Fran.nig.in l.de alimentis.C.de tran.ꝛ Alex.conſi.xcviij.in vlt.col.vt procedant in futuris alimentis ſecus in preteritis.

b ALEX. ¶ Appellatio. No.quod a ſententia lata ad pias cauſas,non licet appellare, quod alibi non habes.contra quod facit, quia non reperitur expreſſe prohibitum.l.ꝛ in maioribus.C.de appellat.ꝛ extra eod.C.de appellationibus. Item facit contra l.ſi ſeruus quem.ĩ.de lib.cau.ꝛ ĩ.quando ap.ſit.l.ij.§.ſi his. Item no. glo.de dec.c.tua. Specu.in titu.de appel.§.in quibus.verſi.qualiter ideo Barto.hoc intelligit ſtricte in alimentis tantum, intelligas que dilationem non recipiunt, per l.quam alleg.ipſe.ꝛ adde Barto.ſ.eod.in l.ſolent.ſed idem Bar.videtur contrarium velle in ſuo tracta.de ali.circa fi.ꝛ ꝙ in relictis ad pias cauſas non liceat appellare,videtur tenere Bald.in repe.l.j.C.de ſac.ſan.eccl. dum alleg.d.l.fina.C.de appel.ꝛc.

c ALEX. ¶ Alia ſpecialia. Item not.aliud, quia legatum incertum valet fauore alimentorum,vt in l.ſi cui annuum de ann.leg.ꝛ ĩ.eod.l.cum alimenta.

1 ☞ Solitus,in vna vice verificatur. Conſuetudo in bino actu.

2 Uerbũ preſentis,vel preteriti temporis porrigitur ad tp̃s p̃ſens.

a § Sed ſi alimenta.[a] Illud dicitur quem ſolitum eſſe facere,quod vlti-
1 ma vice facit.h.d.† Habes ꝙ dictio ſolitus,verificatur in vna vice. Aliud ergo eſt dicere, ita ſolitum fieri:aliud ita facere conſue-
2 uit,quia conſuetudo requirit binum actum.† No.quod verbum preſentis, vel preteriti temporis porrigitur ad tempus preſens. Contra quod oppo.ꝛ videtur quod porrigatur ad futurum, per l.ſi ita.ĩ.titu.j.l.Aurelius.§.teſtamento.ĩ.de lib.leg. Glo.ſol.hic,ꝛ dicit.quod hec variatio teſtatoris contingit circa idem,quod relinquitur:in contrarijs,contingit circa diuerſa. Uide glo.que incipit,ſic habetur.C.ne de ſta.defunc.ꝛc.ibi,ſol.ſecundum Roma. Item oppo.de l.nomen.§.filio.ſ.de leg.iij. Solu.vt ibi videbitis.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Sed ſi alimenta. Uide Barto.in l.j.C.quomodo ꝛ quando iud.ꝛ facit ad iſtum text.ꝛ quod not.Bartol.in authen. quibuſcunque modis.de ſac.ſan.eccl.ad fi. ꝛ vide quod per iſtum text.dicit no.Bal.in l.binos.ad fin.C.de aduo.diuer.iud.vbi omnino vide quod habetur in ſim.in c.ex parte.de cenſi.ꝛ quod per iſtum text.dicit no.Bal.in l.ſi filiam.C.de inof.teſta. Et iſtis adde tex.ꝛ ibi Bal.in l.ſi mater.C ne de ſta.defun.ꝛ vide Bar.in l.ſi ita. ĩ.de aur.ꝛ arg.le. Et ad iſtum text.adde Bar.in l.Seio.§.j.de annu.le.ꝛ de verbo ſolet.adde tex.ꝛ ibi Bar.in l.qui ſaltũ.ſ.de le.iij.

1 ☞ Aquam qui reliquit,videtur pretium aque relinquere,ꝛ nõ continet ſeruitutem,ſed debitum perſonale.

2 Jus aque ducende,ſi relinquitur habenti pretium vicinum,vt cũ perſona finiatur,dicitur ſeruitus realis que tamen per exceptionem finitur cum perſona.

3 Jus aque ducende,ſi relinquitur non habenti predium vicinum, non eſt ſeruitus.

1 § Quidam. Qui † relinquit aquã videt relinquere pretium aque:ꝛ tale legatũ nõ continet ſeruitutem,ſed debitum perſonale.h.d. Primo,ponit dictũ. Secũdo, obiectionem. Tertio,reſponſionem: ſecunda ibi,nec videri.tertia ibi,hec eñ. No.tex.ibi,dicebã,ꝛc. Et feci ipſum notari.ſ.e.l.j.ꝛ ibi relinquitur,vt ſit quoddam debitũ perſonale,non autẽ ſeruitus. ꝛ ſic reſpondetur obiectioni ſ.facte. ¶ Op.ꝙ non debebatur eſtimatio,ſed ipſa ſpecies.l.cum hi.§.ſi cui non minus.ſ.de trãſa.ꝛ l.
a j.ꝛ l.nulli.C.de erro.mi.an.lib.xij. Sol.vt dixi ſ.l.j. ¶ Quero, qñ[a]
2 relinquitur † alicui ius aque ducende qui habet vicinũ prediũ, ꝛ relinquitur,vt non finiatur cũ perſona,non eſt dubiũ ꝙ trãſit cũ
b predio:[b] ſed ſi relinquitur habẽti predium vicinũ,vt finiatur cũ perſona,an ſit ſeruitus perſonalis? Azo,ꝛ Jo dicunt ꝙ eſt ſeruitus realis,que tamen per exceptionẽ finitur cũ perſona perempta perſona:ita no.hic,ꝛ l.vt pomum.ſ.de ſer.ꝛ l.pecoris.de ſer.ruſt.pre. ꝛ l.ſi is qui binas.ſ.de vſufr.probatur in l.iiij.ſ.de ſer. Sed poſi-
3 to,† ꝙ relinquat ei qui non habet vicinum prediũ,an ſit ſeruitus, vel non? vtilitas eſt,q2 ſi eſt ſeruitus,habeo confeſſoriã cõtra quecunq; poſſeſſorem:ſi nõ eſt ſeruitus,poſſum agere tñ contra illũ qui conceſſit non contra aliũ. Ro.hic,ꝛ in l.vt pomum.ſ.de ſerui. dicit,ꝙ eſt ſeruitus. Gl.tenet contrariũ,ꝛ Pe.vt Cy.refert.C.de vſufr.ſuper rub.tenet opi.Ro.per hanc l. Ego teneo gl.ꝙ non ſit ſeruitus,ꝛ ꝙ non poſſit agi,niſi contra concedentẽ,non cõtra tertium, Pro hoc facit tex.in l.Caius.ſ.de ann.leg.ꝛ in l.fi.§.fi.ſ.de cõtrah.emp.ꝛ hoc voluit dicere iuriſconſ.hic ibi, dũ dicit,hec eñ ꝛc.quaſi dicat,non eſt ſeruitus,ſed quoddam ius debitũ perſone.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Quero quando. Adde Bald.in c.j.in fi.princ.de feu. Mar.vbi omnino vide.

b ALEX. ¶ Cum predio. Poſſunt concordari opinio.vt p Amo. in l.apud Julianum.§.ſi quis alicui,poſt gl.ĩ.de leg.j.ꝛ per Bal. in dicta rubrica.

LEX XV.

1 ☞ Mulier poteſt eſſe executrix in teſtamento.
2 Mulier relicta executrix in teſtamento per virum, non deſinit eſſe executrix, ſi tranſit ad ſecunda vota.
3 Religioſus cum authoritate ſuperioris poteſt eſſe executor teſtamenti.
Frater minor ordinis ſancti Franciſci, non poteſt eſſe executor in teſtamento.
4 Executor teſtamento cogitur ad acceptandum officium, poſtquam agnouit legatum eidem in teſtamento factum.
5 Officium executoris non tranſit ad heredes, niſi ſit dictum.
6 Officium executoris, an tranſeat ad ſucceſſorem in prelatura.

A Filio. Mulier poteſt eſſe executrix in teſtamẽto, ⁊ cogitur illud officiũ acceptare, ſi agnouit legatũ a defuncto ſibi relictũ. Itẽ hoc officiũ ſi
1 habet onus burſale annexum, trãſit ad heredes. h. d.
a Not. † ꝙ mulier executrix pòt eſſe[a] in teſtamẽto. Idẽ eſt in l. filio. §. matri. j. de adi. leg. idẽ tenet Spe. in tit. de inſt. edi. §. nunc vero
2 aliqua. verſi. quid de muliere. dixi in l. femine. j. de re. iu. ¶ † Quero. marit⁹ facit vxorẽ executricẽ ſui teſtamẽti, illa poſtea trãſiuit ad ſecũda vota, an officiũ executionis finiatur? Videtur ꝙ ſic, ſicut tutela, l. tutela plerunque. ſ. de tut. Cõtrariũ puto verũ per l. cũ pater. §. hereditatẽ. ſ. de leg. ij. cõiũcta l. ſi arrogati. ſ. de tute. vbi tutela finitur deportatione; ſec⁹ in officio executionis, vel ele-
3 ctionis, d. §. hereditatẽ. ¶ † Quero, an religioſus[b] poſſit eſſe execu-
b tor teſtamẽti? De hoc eſt caſus in c. fi. extra de teſt. lib. vj. vbi dr̃ ꝙ ſic, cũ ſuperioris licentia. Quod intellige in alijs religioſis quã in fratribus minoribus, nã illi nõ poſſunt eſſe executores, vt in c. exi-
4 ui de paradiſo, extra de verb. ſig. in cle. ¶ Item no. † ꝙ quis cogitur aſſumere officiũ executoris poſtꝙ agnouit legatũ ſibi reli-
5 ctũ ſimile in arbitrio, l. iij. §. j. ſ. de arbi. ¶ † Quero. vtrũ officium executionis trãſeat ad heredes? Dy. tãgit in l. pxi. in prin. Mihi
c videtur, ꝙ melius cadat hic, ⁊ videtur, ꝙ ad heredẽ trãſeat.[c] Pro quo videtur tex. hic, ⁊ j. l. proxi. in prin. ſed illa nihil facit, quia ibi illa erat legataria nõ executrix. Itẽ ꝓ hoc ſ. eo. l. cũ vnus. in prin. ſed illa nõ facit, q2 ibi erat legatari⁹, nõ executor: ſed ſolũ hec lex facit. In cõtrariũ videtur text. cũ gl. l. antepe. ſ. de tute. Dy. dr̃. ꝙ nõ trãſit ad heredes, niſi iure cuiuſdã obligationis. ita loquitur hic: quod tenent Iac. de are. ⁊ Spe. in tit. de inſtr. edi. §. nũc vero aliqua. verſi. quid de muliere, ⁊ verſi. ſeq. ⁊ Iac. de Bel. in auth. de eccl. tit. §. ſi quis autẽ, ſed gl. in d. c. fi. de teſt. lib. vj. dicit, ꝙ ad heredes non tranſit, niſi ſit dictũ, ſicut dicimus in arbitrio. l. diẽ. §. j. ſ. de arb. ⁊ in mandato ꝙ morte finitur, ⁊ ſimilibus, ⁊ ſic intelligo: ⁊ bene dicũt do. q2 ꝙ Dy. dr̃, ꝙ trãſit ad heredes iure cuiuſdã obligationis eſt verũ qñ obligatio qua tenebatur defunctus, cõtinebat onus burſale, nõ autẽ ꝑſonale: ⁊ ita loquitur hic. Sed ſi eſſet onus ꝑſonale tm̃ nõ trãſiret, d. l. antep. ſ. de tut. pro hoc eſt tex. in l.
6 cuius bonis. ſ. de cu. fur. ¶ † Quero an iſtud officium trãſeat ad ſucceſſorem prelati? Hoc tangit Spe. in d. §. nunc vero aliqua. in d. ver. quid de muliere. ⁊ ſeq. ⁊ dicit, aut fuit expreſſum proprium nomen aut appellatiuum, quod dic vt ibi per eum. Que tamen diſtinctio videtur contrahere his, que conſueui dicere in l. qui liberis. §. hec verba. de vulg. ⁊ pup. ⁊ ibi dixi.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Poteſt eſſe. Mulier poteſt eſſe executrix, ⁊ per tranſitum ad ſecunda vota nõ finitur executoris officium. ⁊ de multis: ⁊ vide Bal. in l. id quod pauperibus C. de epiſ. ⁊ cle. ⁊ Spe. ⁊ Io. And. in tit. de inſtru. edi. §. nunc vero aliqua. vbi ponit de multis alijs perſonis ⁊ adde Bald. in auth. iiſdem in fi. C. de ſecun. nupt. adde an mulier poſſit eſſe executrix. Pet. de anchar. conſi. ccliij.

b ALEX. ¶ Religioſus. An religioſus poſſit eſſe executor ⁊ adde text. in cle. j. de teſt. ⁊ habetur per Spec. in titu. de inſtru. edi. §. nunc vero aliqua. verſi. ſepe ſequitur. fallit in fratre minore quod intellige, vt not. per Barto. in l. quidam. j. de re iud. ⁊ melius in l. pater. de adi. leg. ⁊ in tracta. Mino. ⁊ Bal. etiam in auth. ingreſſi. in vlti. col. ⁊ in d. l. id quod pauperibus. ⁊ Bar. in l. cum pater. §. hereditatem. de leg. ij. vbi omnino vide Pet. de Ancha. in cle. exiui, tenet opi. Bal. ⁊ Bar. hic, ⁊ in d. trac. Minor. Et an executor incertus poſſit dare, vide Barto. in d. l. quidam. de reb. dub. Sed quid ſi religioſus fuit creatus, alias datus, executor, ⁊ exercuerit abſq; conſenſu ſuperioris, an geſta, ⁊c. vide Fede. in conſi. ſuis, ⁊ Ro. in no. ccxlv. Adde an prior conuentualis poſſit eſſe executor, Pau. de Caſt. conſi. cxlviij.

c ALEX. ¶ Ad heredem tranſeat. An officium executoris tranſeat ad heredes, habetur per Bal. in d. l. id quod pauperibus per Bart. in cõſi. inci. factũ tale etiã proponitur Titius fecit teſtamẽtũ. ⁊ Bar. in l. antep. de tut. Et quid ſi vnus ex pluribus deceſſit, vide Bal. in l. cũ magiſtratus. qñ prouo. An tamẽ iſtud officiũ trãſeat ad ſucceſſorẽ in dignitate, Bar. ⁊ doct. ꝙ ſic. in l. qui liberis. §. hec verba. de vul. ⁊ pu. ⁊ hic adde Bal. in l. fi. §. ſed ⁊ ſi quis communia de leg. l. ſi. C. de here. inſti. ⁊ adde Ange. ⁊ Imo. in l. quis ſibi. de verb. obli. vtrum autem iſtud officium conferatur inuitum. vide Bar. in l. ſi quis Titio. de le. ij. ⁊ ad Bart. hic eum j. de his quib. vt indi. l. poſt legatũ §. amittere. Et vtrũ poſſit committi vni pro ſocio. vide Bar. in l. in venditione. de bo. iud. poſ. Adde an officium executoris tranſeat ad heredem, in conſi. clxix. ij. lib. ⁊ eo. conſi. lxix.

1 ☞ Relatiuum quis, vel qui, limitat ſuum antecedens, in quantitate, ⁊ in tempore.

1 §. Teſtator. Relatiuum † quis, vel qui, limitat ſuum antecedens, non ſolũ in quantitate, ſed in tempore. h. d. No. text. ibi in miniſterium vrbanum. id eſt propter negotia domini vrbana, non tamen ad hoc vt alerent in operibus, vt j. eo. l. teſtamento.

1 ☞ Relatiuum quis, vel qui, limitat ſuum antecedens ad quod refertur, non alia.

a
1 §. Titia. [a] Relatiuum † quis, vel qui, limitat ſuum antecedens ad quod refertur. non alia. hoc dicit. Opon. dicitur, quod relatiuum quod ſequitur, non reſtringit precedentia. Contra l. nam quod. §. fi. ſ. de pe. leg. ⁊ l. queſitum. ſ. de leg. iij. ⁊ l. heres. §. vxori. eo. tit. Sol. Relatiuum reſtringit precedens ad quod refertur, non alia. ⁊ ſic non obſtat cõtraria. Contra hoc videtur, quod reſtringat aliud. d. l. heres. §. vxor. ⁊ l. nam quod, §. fi. ſ. de penu lega. Solu. Veritas eſt quod non reſtringit aliud vt hic: ſed in legibus contrarijs totum. erat ſuũ a... Et ſi dicatur, quomodo relatiuum numeri ſingularis, ... neutri, refertur ad id quod eſt numeri pluralis, ⁊ generis ... n: vel quomodo refertur ad plura? dicam j. tit. j. l. Plautius. Iuriſconſul. tangit hec. Opp. ⁊ videtur ꝙ relatiuũ quis, ... non reſtringat, ſed augeat, l. ea tamen adiectio. ſ. de leg. iij. Sol. ... ponitur cum copula: hic ſine copula, ⁊ ſic non obſtat. No. ... ſicut rationibus, ⁊c. ad id quod dicam j. l. proxi. §. j.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Titia. Hunc text. ad hoc alleg. Bart. l. Centurio. de vulga. ⁊ pupil.

LEX XVI.

1 ☞ Legata relicta ab herede, debentur ab herede heredis.
2 Officium executoris, quando eſt legatarius, tranſit ad heredes.
3 Voluntas defuncti quãdo de ea dubitatur, poteſt ex ſua ſcriptura probari.
4 Nepos venit appellatione filiorum, quãdo teſtator nepotem tractabat vt filium.

1 Alimenta † Legata relicta ab herede debentur ab herede heredis. Item appellatione libertorum heredis. libertus liberti continetur quem teſtator tractabat vt ſuũ. h. d. Facit iſtud ...
2 cundũ Dy. † quod officiũ executoris tranſeat ... erat legatarius, vt ſ. l. proxi. dixi. Itẽ dicitur hic ... ti admittitur ad fideicommiſſum. Contra q2 fideicommiſſum relictum libertis manumiſſis ab eo in teſtamento, ... ſed ibi non fuit manumiſſus. Sol. admittitur indiſtincte ...
3 comiſ. fundorũ relictũ libertis. † No. ꝙ quãdo dubitatur de voluntate defuncti poteſt ex ſua ſcriptura probari, vt hic ... teris, ſuis. ⁊c. ⁊ in l. Neſennius. ſ. de neg. geſt. ⁊ ſ. l. proxi. ...
4 rationibus, ⁊c. gl. eſt in l. qui concubinã. §. ij. ſ. de le. iij. ...
a quod dicitur. qd̃ appellatione filiorum[a] non continetur nepos, verũ niſi eſſet nepos. quem teſtator conſueuerat nominare, ⁊ tra-
* ctare vt filium[*] ſicut dicimus hic in liberto liberti.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Filiũ. Nepotes appellatione filij continentur. ... dictũ ſequitur etiam Ro. in §. de viro. in xxiij. alias xxxvj. ... dicens hoc eſſe ſing. dictum. adde no. per Iac. de Are. ⁊ alios ... ſi pater. C. de her. inſti.

* CLAV. DE SEISS. ¶ Tractare vt filium. Sequitur ... conſi. ccccxxviij. in fi. quem refert Soci. in l. gallus. §. inſtituens de liber. ⁊ poſthu.

§. Baſilice. In legato non reiterabili, diſpoſitio generalis nõ refertur ad ea, quibus ſpecialiter eſt prouiſum. h. d. Op. de l. Titia. §. qui Marco. ſ. de al. ... vbi admittitur ad vtrunq;. Sol. Ibi, loquitur in legato reiterabili. hic loquitur in legato alimentorũ, nõ eſt reiterabile. ... q. ponit. Cy. in l. cũ q. C. de leg. vbi ſolui ſm̃ Dy. ꝙ ibi loquitur ... legatum reſpicit diuerſas cauſas: hic quando vnam ⁊ eandem ... hic. ⁊ in c. generi. extra de re. iur. lib. vj. Item op. j. eo. l. libertis ... per generalem clauſulam receditur a ſpeciali. Sol. vt ibi dicam.

§. Qui ſocietatem. Appellatione libertorum ſuorum continentur communes liberti. pro ea parte. quam quis habebit in eis. h. d. Concordat l. ſi quis ſeruos ſuos. ſ. de leg. iij.

LEX XVII.

☞ Legatum factum ſeruo pro alimentis,valet.
Fratribus minoribus ſingularibus pro alimentis relinqui pōt.
Religioſus,cui ſunt relicta alimenta, quando non eſt adſtrictus alicui monaſterio.per ſe agit ad alimenta:ſed quando eſt adſtrictus monaſterio monaſterium agit.
Monaſterio nondum conſtructo,relinqui poteſt, ⁊ eccleſia conſtruenda.poteſt heres inſtitui.
Officium iudicis pro alimentis imploratur.

SEruos. [a]Seruis proprijs poteſt relinqui legatum in cauſa alimētorum. Item poteſt relinqui templo,quod non eſt,ſed eſſe ſperatur. No.† quod ſerui licet alias ſint incapaces,tamen in cauſa alimentorum admittuntur. Allegatur ſimile in l.is cui,§.eo.† Item per iſtam l.dicimus ꝙ licet alias fratribus minoribus non poſſit relinqui,tamen in cauſa alimentorum ⁊ pro neceſſarijs ſuis poteſt relinqui,vt hic:⁊ intelligo de fratribus ſingularibus,qꝛ conuentui poteſt relinqui ,vt in c.exiui de Paradiſo,in cle.de verb.ſign. Idem dico in quolibet religioſo. Et dico, quod alius religioſus ipſemet poterit [b] iudicis officium implorare,per iſtam l.cum ſimi. Item† alij religioſi, quā fratres Minores, poſſunt conſtituere procuratorem, ⁊ tamen non poſſunt agere per ſe,l.ſeruum quoq;.in prin.ff. de procu.⁊ l.Diuus.§.fi.⁊ ibi no.§.qui pet.tuto.⁊ in c.ex parte.extra de reſti.ſpo.ſed forte religioſus , cui relinquuntur alimenta , non poteſt ipſe petere,ſed monaſterium,l.filio.j.de condi.⁊ demonſt. Sed ſi eſſet religioſus non adſtrictus alicui monaſterio ſed obligatus religioni in genere,vel templo nondum conſtructo, tunc ipſemet poteſt petere,per iſtam legem,⁊ ſimiles. ¶† Quero an poſſit relinqui templo nondum conſtructo:[c] hic videtur quod ſic. In contrarium videtur caſus in c.abbate.extra de re iudi.li.vj.vbi templo quod non eſt,non poteſt donari:ſed legatum eſt donatio, ergo,⁊c. Item videtur tex.in c.pen.extra de eccl.edifi. Solu. Dico, [d] quod poteſt legari templo nōdum conſtructo,vt hic. ⁊ l.ſeruos.j.de lib.cau. Pro hoc l.ſi ſeruitus.§.futuro. §. de ſer. vrb. pred. Ad contraria reſpondeo, quod non poteſt donare:concedo, qꝛ donatio eſt contractus,qui contractus requirit perſonam verā, vel fictam cum qua contrahatur. Unde ſi fieret donatio alij, qui promitteret reſtituere templo edificando, nihil repugnat, ſed hic loquitur in legato , quod non requirit perſonam cum qua quis loquatur. Non obſt.c.ad audientiam. extra de eccl. edi. qꝛ fateor quod non poteſt concedi priuilegium eccleſie que non eſt, vt ſtatim ſit beneficium:ſed bene poteſt concedi , vt incipiat habere vires,cum incipiat eſſe capitulum . ⁊ ita videtur dicere ibi gl. Per hoc dico,quod eccleſia cōſtruenda poteſt inſtitui heres, ſicut poſthumus alienus,l.Gallus.§.ille caſus.§.de lib.⁊ poſth.

ADDITIONES.

a POMA. ¶Seruos. Vide quid per iſtum tex. inferat Raph.Cu.conſi.xxx.⁊ vide Paul.conſi.xxvij.in vlt.col.in ij.volu.⁊ conſ.xxxvj.eodem.volu.⁊ per Alexand.in l.j.ff.de lega.j.⁊ ibi Are.vſ.ex gl.⁊ Card.conſ.lxvj. AND.BAR. ¶Et vide Angel.no.allegantem hanc legem in repeti.l.eam quam.C.de fideicō.

b ALEX. ¶Ipſemet poterit.Et vide Bar.in l.legatum.§.de capi.domi.⁊ l.j.de leg.j.⁊ in tracta.Minoricarum, ⁊ Bal. in auth.ingreſſi.de ſac.ſan.ecc.Et quid de vſufructu,⁊ de annuo reddita, vide quod refert Bar.in l.priuilegia.de ſac.ſan.eccl. ⁊ quod not. Bar.in l.ciuitatibus.de leg.j.⁊ adde Bar.in l.Lucius.§.tres heredes ad Treb.⁊ vide Pet.de anch.⁊ Jo.de Lig.in cle.exiui.de verb.ſign.⁊ vide Bal.⁊ Imol.in l.ſeruo alieno. de leg.j. in prin.⁊ Ang.⁊ Mod.in l.ſi Stichum.§.ſtipulatio. de verb. obli. Adde an legatum alimentorum cadat in ſeruum.Feder.conſi.xlj.Et an legatum annuum pro emendis libris factum fratri minori valeat,vide Abb.conſi.lxiij.ij.lib.

ALEX. ¶Nondum conſtructo.Et idem cōſuluit Bar.in conſ.incip.teſtator in ſuo teſtamento,vbi adde caſum in auth. de eccl.tit.§.ſi quis in nomine.⁊ §.ſi quis in vnum. Et vide Benedi. de Plumb.in l.ſeruos.de lib.cau. Adde quod legari poſſit hoſpitali conſtruendo,Ang.conſi.cxxx.⁊ ſeq.Et Card.in conſil.j.vbi ſequitur Bart.hic.

ALEX. ¶Solu.dico. Adde tamen quod ſi relinquitur eccleſijs ciuitatis non extenditur ad eccleſias poſtea conſtructas argu.l.qui filiabus in princi,⁊ ibi hoc no.Bar.de leg.j.bene facit Cle.literas.de reſcrip.

LEX XVIII.

☞ Clauſulam quando per generalem,receditur a ſpeciali.

LIbertis quos [a]Per clauſulam generalē appoſitam in vltima voluntate circa idem, videtur receſſum a ſpeciali. hoc dicit. ¶Op.quod admittatur ad vtrunq;.l. Titia.§. qui Marco.§.de annu.leg. Dic vt dixi §.eo.l.alimenta.§. Baſilice. ¶Oppo. quod per generalem clauſulam non recedatur a ſpeciali , imo ipſum comprehendat.d.§.Baſilice.Sol. Jac.de are.hoc ideo.qꝛ vſus eſt verbo vniuerſali,qꝛ dicit omnibus, in contrario fuit vſus verbo indefinito:tamen iſta ſol.videtur contra l. Stichus.j.eo. Unde Dy.ſoluit,ꝙ hic clauſula generalis apponitur in diuerſis voluntatibus,ibi in eadem. Idem dicit Dy.in c.generi. extra de reg.iur.lib.vj.⁊ in l.doli.clauſula.j.de ver.ob. ¶Item ad hanc ſol.op.de l.Stichus.ver.item cum alimenta.j.eo.Sol. Ibi loquitur quando in eadem voluntate appoſuit clauſulam generalem ⁊ ſpecialem reſpectu diuerſarum perſonarum hic reſpectu earundem.Et diſtingue,quando apponitur clauſula generalis , ⁊ ſpecialis reſpectu eiuſdem cauſe. Si quidem in diuerſis voluntatibus per ſecundam receditur a prima , vt hic:ſi in eadem , ⁊ tunc aut in eadem clauſula grauatur eadem perſona, ⁊ tunc clauſula generalis non refertur ad ſpecificata,d.§. Baſilice. Si vero diuerſe perſone,videtur receſſum a prima,vt d.l.Stichus.verſi.itē cum alimenta. Item opp.⁊ videtur quod in diuerſis diſpoſitionibus clauſula generalis non tollat ſpecialem , vt in j. de nou.ope.nun.l.j.§.j. Solu. Aliud in diſpoſitionibus legalibus , aliud in diſpoſitionibus hominis , quia eſt euitanda legum correctio, quod not.

ADDITIO.

a AND.BAR. ¶Libertis quos.Et pro iſto tex.vide Bar.in leg. Lucius.de leg.ij.⁊ ibi Dy.⁊ Bal.⁊ Jo.de Imo.plenius in l.huiuſmodi.§.cum pater de leg.⁊ in c.filius de teſtam. ⁊ ibi Petr.de Anch.⁊ Bal.in l.fi.C.de leg.⁊ vide que dixi in d.c.filius.
ALEX. ¶Adde quod no.Bar.in l.talis ſcriptura.de leg.j.circa op.de l.cum vulgari,de do.prele.

1 ☞ Alimenta non ſoluta peti poſſunt tam preterita quā futura. Debitum videtur remiſſum non ex ſolo temporis curſu . ſed ratione conſanguinitatis,quādo rationes fuerunt ſepius reddite.
2 Alimenta preterita ſi debeantur, quando eſtimatio , ⁊ quando ipſa ſpecies petatur.
3 Alimenta,debita officio iudicis pro tempore preterito qualiter petantur.
Uxor quando poſſit petere alimenta preterita a viro.
4 Alimenta preterita,⁊ futura,in vno libello peti poſſunt.

a 1 **§.Manumiſſis.** [a]Alimenta † debita non ſoluta, poſſunt peti tam preterita quã futura hoc dicit. ¶Opp.dicitur hic, quod ſtetit tanto tempore quod non petijt,⁊ poſtea petere poteſt. Contra imo videtur tacite remittere,vt l.Procula.§.de proba.Soluit glo.ibi non inducit tacitam remiſſionem ſolus temporis curſus , ſed charitas , ⁊
b conſanguinitas,⁊ redditio rationis ſepius facta,quam not.[b] ⁊ eā allego in l.que dotis.§.ſol.matri. Vide gl. que incipit,vt qꝛ ſteterunt,⁊c. Item op.dicitur hic,quod interpellatio non eſt neceſſaria. Cōtra,imo eſt neceſſaria,qꝛ iſta obligatio non habet diem,l.ex legati cauſa.j.de verb.obl.⁊ l.mora.in prin.§.de vſu.Solu.hic interpellatio non eſt neceſſaria,qꝛ tractamus de ſorte non de v-
2 ſuris,l.cum vnus,§.j.§.eo. ¶† Quero ſi petuntur alimenta preterita,quid peti debet? Reſpon.alimenta ipſa,vel eſtimatio.Scitis,quod in alimentis veniunt quedam que curſu temporis pereunt,vt habitatio,⁊ tunc debet deueniri ad eſtimationem in petitione, condemnatione , vel executione, l. ſi vſufructus mihi in biennium.§.de vſufr.leg. Quedam ſunt que licet non pereant tamen non expediunt,vt medicine que veniunt in cauſa alimentorum,vt dixi in l.legatis alimentis.§.eo.tunc debet deueniri ad eſtimationē,l.ſi libertis artem.⁊ l.patronus qui.j.de oper. liber. Quedam ſunt que hodie habere expedit,vt frumētum. vinum,⁊ ſimilia:tunc ipſa ſpecies debet peti,non eius eſtimatio,l. nulli. C. de erog.mi.ann.libro xij.niſi propter moram deueniretur ad eſti-
c mationem,[c] iuxta materiam l.vinum.§.ſi cer.peta. ¶Hec lex, lo-
3 quitur in alimentis debitis ex teſtamento:quero,† quid in alimētis debitis iudicis officio,vt a patre filio? Reſpond.ſi quidem filius ſe alimentauit de ſuis operis,vel fuit ſibi donatum non poteſt repetere,qꝛ tunc poteſt petere alimenta a patre , quando nō habet vnde ſe alat,l.ſi quis a liberis.§.ſi vel parens. §.de liber.agnoſcen.Sed accipit mutuo,vt ſe alat,competit actio mutuanti.l.fi.§.de in rem verſo.Et hoc in alimentis debitis iure ſangui-
d nis,Sed in alimentis debitis [d] iure ſeruitij,⁊ operarum,vt in vxore:eſt videndum an vxor ſtetit in ſeruitium viri,vel non, ⁊ ſi non ſtetit an ſtetit per ipſam,vel per virum,ſecundum no. per Dyn.in l.ſi cum dotem.§.ſin autem in ſeuiſſimo.§.ſol.matr. de quo per
4. Cy.in l.quod in vxorem.C.de neg.ge. ¶No.ex iſto §.quod † poſſum petere in vno libello alimenta preterita ⁊ futura , pro hoc leg.primo C.de fideicommiſſ. ⁊ leg. non quemadmodum . ſupra de iudic.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶Manumiſſis.Et in materia huius §.⁊ eorum que ibi ſcribuntur conſuluit Bar.in conſ.incipien.quidam ſibi filios heredes.adde Bal.conſ.ccv.iij.lib.

b ALEX. ¶ Quam not. Sic not. quod requiruntur iſta tria ad hoc vt preſumatur tacita remiſſio. ſed Imo. in d. l. que dotis, dixit quod forte ſufficeret ſepius eſſe calculatam rationem, etiam ſi fuiſſet extraneus, propter tex. d. l. ſi Procula. cuius ratio principaliter ſuper dicta calcatione rationum videtur fundari. Et ita dixit ipſe. quod forte iſtud vnum tantum de iure ſufficeret, mandauit tamen iſtam gl. menti teneri. Adde Bald. in l. cum proponas. la j. C. de pac.

c ALEX. ¶ Eſtimationem. Adde no. per. Bar. in trac. alimentorum. & in conſi. incip. quidam ſibi filios heredes.

d ALEX. ¶ Debitis. Adde Bar. in d. l. de alimentis. C. de tranſac. & ponunt aliquid mo. in c. ex parte. de tranſac. hunc tex. pro fin. alle. Ro. in re. authen. ſimiliter, ad leg. Fal.

§. Ab heredibus.

Tempus etatis grauati adiectum grauato, in dubio cōditionem non facit. h. d. ¶ Op. quod tempus certe etatis facit cōditionem, l. ſi ita ſcriptum. de manu. teſt. Gl. remittit ſe ad leg. ex his. C. quando dies leg. ced. & ibi ſol. Iac. de are, quod ibi erat certum, quod teſtator volebat facere diem, ſed diuinare eſt. Quare dic quod hic apponitur tempus grauato, ibi honorato. Rationem huius vide vt dixi in l. ſi cui legetur. ſ. de leg. j.

1 ☞ Statutum puniens dantem opem ad maleficium, in tantum quantum principalem, ſi principalis confeſſus eſt delictum, & ob id minorata eſt pena, an dans opem debeat puniri, ſecundum quod ſtatutum diſponit; vel ſecundum penam minoratam principali.

* §. Poſthumis.

* Diminutio legatorum relictorum in teſtamento, non pertinet ad legata, nec ad alimenta relicta ſupra in codicillis, vel in tabulis pupillaribus. h. d. ¶ Op. quod iſta clauſula referatur ad omnia relicta, l. talis ſcriptura. in fi. cum l. ſeq. ſ. de leg. j. Solu. hic ſpeciale eſt fauore alimentorum. ¶ Oppo. quod referatur ad ea que ſunt relicta in codicillis, l. talis, in fi. ſ. alleg. Sol. ibi ſimpliciter dixit. que legauit: hic dixit, que legauit in codicillis. ¶ Ultimo not.[a] ibi, idem queſiit, &c. ad q. Dicit ſtatutum, quod † dans
a
1 opem, vel auxilium in maleficio, condemnetur inquantum principalis delinquens: modo principalis delinquens debet condemnari in centum, ſed propter confeſſionem fit diminutio tertie partis: queritur inquantum debet condemnari dans opem, vel auxilium. Et videtur quod in centum, quia in eo ratio ceſſat, quare principalis condemnatur in minus. Et idem dico in augmento, ſi propter aliud debet pena principalis duplicari, quod non duplicabitur in dante opem, vel auxilium, quia cauſa propter quam principaliter debet duplicari, ceſſat in dante opem, vel auxilium l. is qui opem. j. de furtis.

ADDITIO.

* ALEX. ¶ Poſthumis. Hunc tex. pro ſingul. alleg. Roma. in repetit. authentic. ſimiliter. C. ad legem Falcidiam.

a AND. BAR. ¶ Ultimo no. Et ita voluit Bar. in l. j. in fi. ſ. de in lit. iur. ita in diminutione.

§. Cibaria.

Non impleto onere de morādo in certo loco, libertus relicto priuatur. h. d. Ratio dubitandi in iſto §. fuit, quod onus morandi in certo loco, videtur continere ſpeciem ſeruitutis. Unde in alio, quam in liberto non valebit, l. Titio. §. ij. de condi. & demon.

LEX XIX.

1 ☞ Clericus abſens pro negotiis eccleſie ſuperioris, dicitur preſens: ideo debet habere fructus prebende.

a Teſtamento.

[a] Abſens propter negotia teſtatoris, vt preſens debet alimenta percipere. h. d. ¶ (Nota, quod ille qui eſt abſens cauſa patroni, videtur eſſe preſens, per hanc legem poſſumus dicere) in tali que-
1 ſtione. Canonicus † non reſidens in eccleſia, non poteſt habere fructus: quid ſi eſt abſens propter negotia eccleſie? Uidetur eſſe preſens, per iſtū tex. & extra de cle. nō reſi. c. ex parte. Sed quid ſi eſt abſens non propter negotia eccleſie ſed ſuperioris, vel preſidis, vel clericus propter negotia Pape. Certe videtur idē quia preſens vide-
b tur,[b] c. ad audientiam. & c. cum dilectus. extra, de cleri. non reſid.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Teſtamento. Adde l. queſitum in princi. & quod ibi Bart. de leg. iij.

b ALEX. ¶ Preſens videtur. Quis dicatur preſens, & iſtis adde quod dicit gl. in l. hac lege. C. de prox. ſac. ſcri. lib. xij. Sed quid ſi ſtatutum dicit quod abſentes a ciuitate non gaudeant priuilegio ciuiū, tamen onera non ſupportent, ſi aliquis abeſt a ciuitate in eadem permaneant pater, vel fratres, vel cognati qui ſupportent onera ciuiū, quod talis gaudebit priuilegio, licet ſit abſens. Ita not. dixit Bar. in l. cum ſcimus. C. de agri. & cen. lib. xj. vbi omnino vide de quod etiā ibi ſubdit, & iſtis adde eund. Bart. in l. j. §. j. de lib. agn. & in d. l. queſitū de le. iij. & quis dicatur preſens, vide etiā Bart. in l. ex duobus. ad fi. j. de duob. reis. & quot modis quis dicatur abſens, vel preſens, vide per Paul. de Leaza. in cle. cauſam. de el. & que dixi poſt Bar. in l. preſens. ſ. de procu. Adde que ſ... tur abſens, & preſens. Bal. conſilio ccclxiij. & ccclxuij. ...

LEX XX.

1 ☞ Diſpoſitio generalis non refertur ad ea, de quibus circa eandem cauſam ſpecialiter eſt prouiſum.

1 Stichus.

Diſpoſitio † generalis non refertur ad ea de quibus circa eandem cauſam ſpecialiter eſt prouiſum: & legatorum preſtatione grauari poteſt ... ri⁹ ſingularis. hoc dicit. Op. de l. Titia. §. qui Marco. ſ. de leg. vbi dz habere vtrunqz. Dy. in c. generi. de reg. iu. li. vj. ... illud loquitur quando legatū reſpicit diuerſas cauſas: hic quando reſpicit eandē. Itē etiā dixi ſ. eo. l. alimēta. §. Baſilice. Sed iſta ſol. videtur contra iſtū tex. quia hic decē aurei ſimpliciter legati fuerūt: ideo Ro... dit hic, ſcz. pro alimētis. Sed certe idē, ſi nō dicatur pro alimentis tacite intelligitur quando legatur pauperi, l. cum hi. §. ſi in annos ... tranſac. & gl. ſ. eo. l. libertis. §. poſthumis. & ſic habes quod clauſula generalis non refertur ad ea quibus ſpecialiter eſt prouiſum ... tacite. ¶ Quero in quo conſiſtit iſta benignitas? Dicit ... re antiquo nō poterat a legatario legari, quod nō videtur ... per l. j. ſ. de leg. j. vbi per omnia exequata ſunt legata ... ſis. Iac. de ar. dt, quod benignitas cōtingit in hoc, quia cō... libertis, de quib. ſ. dixerat, nō reliquerat libertatē exp... tinētur appellatione libertorū, vt hic in tex. ibi, que ... itē cum alimēta, &c. Itē in prin. legis eſt vna gl. que ... di, legauit eidē Sticho. Oldr. dicit, imo contubernali ... alias idē cōtineret ſequens legatū, quod precedens ſp...

§. Titia.

Cum finitur legatum, tunc finitur onus legato adiectum, niſi aliud voluntate teſt... reat. hoc dicit.

§. Mater filio.

Legatum alimentorum non ... conditione defecta per caſum ... tingentem, in perſonam eius in quem ſpecialiter eſt colla... Dic vt dixi ſ. eo. l. Caio. §. Imperator. (Et concor. in l. ... de conditio. & demonſt.)

LEX XXI.

Variis.

Glo. dicit quod hic eſt duplex litera, ... vt glo. dicit.

LEX XXII.

1 ☞ Alimenta ſi ſimpliciter relinquūtur, debentur arbitrio boni viri, inſpectis conditione & facultatibus preſtare debentis.

a 1 Cum alimenta.

[a] Si alimenta ſimpliciter relinquūtur, debentur arbitrio boni viri, inſpectis conditionibus ... h. d. De vna ex his circunſtantiis habuiſtis. ſ. eo. l. ...
b ſi. ſcz. de charitate. ¶ Dicitur hic[b] ex facultatibus ... ro quomodo hoc debet intellig. an heres debe... tatem, ſi fructus non ſufficiunt? Reſpōdeo, non ...
c prietas,[c] ſed ſecundum quantitatem. fructuum ... preſtari. l. Imperator. j. ad Treb.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Cum alimenta. Limita hanc legem ſing. in ... vnus. §. alimenta. ſ. eodem.

* CLAV. DE SEISS. ¶ Unum nota quod cui debentur alimenta debentur etiam ſibi ſeruientes, ſi qualitas perſone hoc ... ita dicit Bart. notab. in §. fi. per glo. ibi, in authen. de non ... cund. nub. ad quod vide quod no. Alex. in l. ſi maritus in ... ſ. ſolut. matrimo.

b AND. BAR. ¶ Dicitur hic. Et vide Ang. fin. loquentem in l. Imperator. & ibi dominum meum, & ſi eſt fructus domini, ... vendi. Tex. eſt in l. j. §. mulier. ff. de ven. in poſ. mit. & vide ibi ... tex. & ibi Bar. in l. qui bonis. ff. de ceſ. bon. Ang. in l. Diuus ... petitio. heredit. alias l. j.

c ALEX. ¶ Debet vendi proprietas. An quando relinquuntur alimenta, & fructus non ſufficiunt debeat proprietas vendi, ... quod dixi in l. fi. §. vbi autem. C. de bo. que lib. & in ſpecie Ang. ... Imo. in l. Neſennius. in fi. j. de re iud. & vide Bar. in l. ſi cum do... §. ſinautē in ſeuiſſimo ſoluto ma. per Ang. & Imo. & Pau. de ... in l. nihil. de le. j. & vide ad materiā Ang. in l. Imperator. j. ad ... bel. vbi dicit ſe conſuluiſſe vna cū Bal. & vide ibi Ro. qui ... ſua dicta, vt ibi per eum. & adde in ſimili Bar. in l. Lucius. ſ. ...

§. Qui fratris ſui.

Cui relictū eſt animo cō... ſandi nō pōt petere leg... niſi heredē liberet: quo omiſſo, doli exceptiōe repellitur. h. d. ... timo caſu, ibi, illam autem adiectionem, dic vt dixi ſ. eo. l. ...

LEX XXIII.

Rogatus.

Idem eſt alimenta relinquere, & ... re heredem aliquem educare.

TITVLVS II.

De auro, & argento legato.

LEX I.

☞ Legato generis derogatur per legatum generis ſubalterni, vel ſpeciei.
Genus reſtringitur, vt non contineat ſpeciem, de qua ſunt alia indiuidua.

SI alij veſtimenta. Legato† generis derogatur per legatum generis ſubalterni, vel ſpeciei, ⁊ genus reſtringitur, vt non contineat ſpeciem, de qua ſunt aliqua indiuidua nominata. hoc dicit. Concordat cum fi. huius legis, l. heres meus. §. j. ſ. de leg. iij. ⁊ per Dy. in c. generi. de reg. iur. lib. vj. ⁊ per gl. in l. queſitum. §. pen. ſ. de fun. inſtru. ⁊ ibi dicemus.
☞ Pecunia quando fit de argento, debet fieri vt ſit eiuſdem eſtimationis in forma, cuius eſt in materia.
Expenſa cudendi debet fieri de publico.
Debens centum florenos non poteſt ſoluere in ſextinis de iure, ſed de conſuetudine ſic, que eſt ſeruanda.

§. Cui certum pondus Qui debet pondus argenti in genere, liberatur dando eſtimationem: ſecus ſi debeatur certa ſpecies. h. d. Concor. j. e. l. cū certū ⁊ l. cum aurū. ℂ Op. de l. Paulꝰ. j. de ſol. Due ſol. ſunt in gl. Una. ꝙ eſt ſpeciale fauore vltime voluntatis, alia ſol. eſt vera. ꝙ hoc eſt verū, ſi ſoluitur pecunia ere nō cōtaminata: q2 ſi debes mihi certū pōdus argēti ad ligā Peruſinā, ſi vis ſoluere pecuniam argenteā eiuſdē lige. certe admitteris: ſed ſi vis ſoluere pecuniam ere contaminatam, vt ſextinos tunc non admitteris: ⁊ hoc placet, per text. in l. j. C. de fab. lib. xj. ⁊ de cano. fru. vr. Ro. l. fi. e. lib. Itē placet iſta ſol. per rationē, † vos ſcitis ꝙ qū fit pecunia de argento, dꝫ fieri vt ſit eiuſdē eſtimationis in forma, cuius eſt in materia: vnde expenſa cudendi dꝫ fieri de publico, vt dicit in l. j. ſ. de cōtrahen. emp. Licet Inn. dicat cōtrariū, ⁊ nō bene, in c. quāto. extra de iureiu. Cū ergo ſit eiuſdē eſtimatiōis in forma, cuius eſt in materia. nihil tibi nocet: ergo admittit ſolutio, vt hic, ibi. eadē, ⁊c. Et per hoc dico, † ꝙ ille qui debet centū florenos. nō poteſt ſoluere pecuniā ere cōtaminatā, ⁊ ſextinos, ⁊ ille qui debet centū libras ad pecuniā minutā, nō poteſt ſoluere in auro, vt groſſos, ⁊ hoc eſt de iure: ſed de conſuetudine pro pecunia minuta ſoluitur aurum. ⁊ argentum, ⁊ econuerſo, que conſuetudo in hoc eſt ſeruanda. l. Imperatores. ſ. de contrahē. emp. gl. in l. ſi quis argentū. C. de don. dixi in d. l. Paulus. j. de ſol. ℂ Ulti
a mo gl. [a] hic tāgit quādo aliud pro alio ſolui poteſt Dic vt in l. ij. §. j. ſ. ſi cer. peta.) Dicam in l. non amplius. in §. fi. ſ. de leg. j.)

ADDITIO.

a AND. BARB. ℂ Ultimo gl. Et gl. eſt ſing. in d. l. ſi. quis argentum, ⁊ vide Bart. in l. Paulus, de ſolu. ⁊ quod not. in l. ꝙ te. ſ. ſi cert. peta. ⁊ Bal. in l. iij. C. de ſac. ſan. eccle.

LEX II.

1 ☞ Verba futuri temporis reſtringuntur ad tempus mortis, ⁊ vltra non extenduntur.
2 Oratio reſpectiua. deficit deficiente perſona, vel qualitate, cuius reſpectu profertur.
3 Statutum puniens intrantem palatium capitanei, an puniat intrantem tempore, quo ibi non erat capitaneus.

1 **QUi tibi** Verba† futuri tēporis reſtringūtur ad tempus mortis, vt vltra non extendantur: † ⁊ oratio reſpectiua deficit, deficiente perſona, vel qualitate eius, cuius reſpectu profertur. h. d. vſqꝫ ad leg. Seia.
a ℂ Op. [a] ad fi. quod iſtud verbum ſignificatiuum qualitatis non attenditur, l. Mela. in prin. ſ. tit. j. vbi poſtquā ſubeſt ſubſtantia, nō videtur requiri quod ſit vxor. Sol. Ibi verbū. fuero, fuit adiectum per modū demōſtrationis, cuius defectꝰ nō vitiat legatū, hic vero p modū cuiuſdā cōditionis. Dixit enim, que vxoris eius cauſa parata erant, ⁊c. Et ſic eſt relatiuum, quod facit cōditionē, l. Stichum. ſ. de leg. j. que cōditio dꝫ impleri in forma, l. qui here. in prin. ⁊ l. Meuius j. de condi. ⁊ demō. ℂ Item op. de l. ſi ancille. j. de condi. ⁊ demon. Sol. illa qualitas non poteſt ibi videri repetita in conditione, q2 ancilla non poteſt nubere: vnde ſola ſubſtātia videtur repetita, non qualitas. Facit illa † l. ad queſt, dicit ſtatutum. ꝙ ſi nobilis intrauerit palatiū capitanei, ſoluat tantū: pone quod ibi non eſt capitaneus, ⁊ nobilis intrauerit, an teneatur? Uidetur quod non, quia vbi non eſt capitaneus non dicitur palatium capitanei, argu. huius legis: tamen non firmo pro vero, q2 illa verba ponuntur in ſtatuto per modum demonſtrationis. hic vero per modum conditionis. ℂ (Item opp. de l. prox. j. de ſol. vt ibi dicam)

ADDITIO.

a ALEX. ℂ Op. Plene per Bar. in l. ex facto. de vul. ⁊ pup.

LEX III.

1 ☞ Uxor, cui fuerunt relicta, que eius cauſa parata erant, vt habeat relictum, requiritur quod ſit vxor tempore mortis.
2 Teſtator ſi legat vxori, que eius cauſa parata ſunt, ſufficit quod ſit vxor tempore teſtamenti.

UXori. Hanc legem ſumma cum precedenti. ℂ Op. ſ. l. prox. vbi, eo ipſo, ꝙ diuertit, non videtur eius cauſa paratum. Gl. Dy. ⁊ omnes, dicunt quod lex precedens in-
1 telligitur ſecundum iſtam. Uidete, † ſi teſtator legauit per verba futuri temporis, que eius cauſa parata erunt, tunc inſpicitur tēpus mortis, vnde tēpore mortis oportet quod ipſa ſit vxor. Unde ſi diuertit bona gratia, vel non, deficit conditio relicti, q2 non
2 eſt eius cauſa paratum, vt dicitur in fi. legis. Sed in hac † lege teſtator legauit per verba preſentis temporis: vt, lego que eius cauſa parata ſunt, tunc ſi eſt vxor tempore teſtamenti, ſufficit: vnde ſi poſtea diuertit, diſtinguimus vtrum diuertat bona gratia, vel non: vt ſciamus, vtrum voluntas ſit mutata, vel non: ⁊ ita loquitur hic, ⁊ iſta eſt veritas.

LEX IIII.

3 ☞ Uerba, eſſem, vel fuiſſem, que ſunt optatiui, ⁊ ſubiunctiui modi. licet ſint temporis preteriti, tamē trahuntur ad futurum.
a **CUm quidam.** [a] Hic ponitur verbū legaſſet, quod eſt temporis preteriti plusquam perfecti, ⁊ excedit tempus teſtamenti, vt j. eo.
1 l. ſi ita. ℂ Unde quero, † quomodo porrigitur ad tempus mortis? Reſpondeo. iſta verba que ſunt modi optatiui, ⁊ ſubiunctiui, vt eſſem, ⁊ fuiſſem. ⁊ ſimilia. licet ſint temporis preteriti: tamen trahuntur ad tempus futurum. Ita no. in l. qui Rome. §. Augerius. j. de verb. obl. probatur in l. ſi debitor. §. veriſimile. ſ. de contrahen. empt. ⁊ l. cum certus. ſ. de tri. vi. ⁊ oleo lega.

ADDITIO.

a ALEX. ℂ Cum quidam. Iſta lex poteſt aliter intelligi, vt dixi poſt Bar. in l. ſi ita, ſecundum Pet. j. eod.

LEX V.

APud Pamphilum. (Hanc legem ſumma, cum precedentibus, vt in l. qui tibi. ſ. eo. non habetis hic alia.)

LEX VI.

1 ☞ Species ſi trāſit in ſuum materiatum cenſetur alia ſpecies.
SEia. Solutio legati, ⁊ tranſlatio in aliam ſpeciem fa-
1 cta a teſtatore, legatum extinguit. h. d. Not. † ꝙ [a]
a dum ſpecies tranſit in ſuum materiatum, cenſetur eſſe alia ſpecies. ℂ Op. dicitur hic, ꝙ tranſlatio in aliā ſpeciem extinguit legatum. Contra de l. ſeruum filij. §. ij. ſ. de leg. j. Solue vt ibi. Item op. de l. fideicommiſſa. §. ſi rem. ſ. de leg. iij. Gloſſ. non ſoluit. Tu dic quod ibi res legata extabat, hic vero deſijt extare, q2 facta eſt alterius acceſſio, vt patet in fine legis.

ADDITIO.

a ALEX. ℂ No. quod. Uide omnino Bar. in l. pater. de adi. leg.

LEX VII.

LUcius. Legatum, per quod ciuitati queritur aliquod ornamentum, valet. hoc dicit.

LEX VIII.

1 ☞ Legatum ſimpliciter, ⁊ indefinite prolatum, ad tempus teſtamenti refertur.
Nomina poſſeſſiua meum, tuum, ſuū tempus preſens ſignificant.
2 Uerba preſentis vel preteriti temporis prolata a lege ad futura referuntur, niſi lex remiſſionem delictorum contineat.
3 Uerba preſentis vel preteriti temporis, ab homine prolata, quādo comprehendant futurum.
4 Oratio prolata ſine tempore ad quod tempus referatur.
5 Teſtator ſi legat omnes res ſuas que ſunt, ⁊ reperiri poſſunt Peruſij, ⁊ ſuperuixit, ⁊ multa alia acquiſiuit, dicta acquiſita non veniunt.
Uerbum poteſt, trahitur ad futura, ⁊ nume. 3.
6 Clauſula codicillaris ita concepta, ſi non valet iure teſtamenti valeat iure codicillorum, ⁊ omni iure quo melius valere poteſt, non porrigitur ad caſum quo teſtamentum non rumpitur natiuitate poſthumi.
7 Clauſula, quod valeat iure teſtamenti, vel ſaltem iure codicillorum, operatur, id eſt, ſi non valet iure teſtamenti, propter dictionem ſaltem.
8 Teſtator ſi legat vxori veſtes ſuas, intelligitur de factis de nouo poſt teſtamentum. ſi prime ſunt conſumpte.